

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И
ВОДОСТОПАНСТВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА НА ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА
ЗЕМЈОДЕЛСТВО ЗА ПЕРИОДОТ ЈУЛИ -ДЕКЕМВРИ, 2021 ГОДИНА

Дел. Бр. 02- 72/1 _____ Проф. д-р Зоран Шапуриќ _____
Датум: 14.01.2022 година _____ [име и презиме]
Место: Скопје _____ В.Д. Директор _____
_____ [функција / звање на раководител на инспекциска служба]

[попис]

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И
ВОДОСТОПАНСТВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА НА ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА
ЗЕМЈОДЕЛСТВО ЗА ПЕРИОДОТ **ЈУЛИ -ДЕКЕМВРИ, 2021 ГОДИНА**

Дел. Бр. 02- 72/1

Датум: 14.01.2022 година

Место: Скопје

(м.п.)

Проф. д-р Зоран Шапуриќ

[име и презиме]

в.д. Директор

[функција / звање на раководител на инспекциска служба]

[потпис]

Содржина

I.	Резиме	3	
II.	Управување со ризици	5	
II.1.	Дефинирање на ризични области	6	
II.2.	Извори на информации и податоци за идентификување и утврдување на ризикот	8	
II.3.	Следење на работата на инспекциски служби и проценка на ризик	8	
II.4.	Критериуми за идентификување субјекти на инспекциски надзор	9	
III.	Организација и раководење.....	10	
III.1.	Правен статус на институцијата.....	10	
III.2.	Раководство.....	10	
III.3.	Надлежности.....	10	
III.4.	Организациска структура	12	
III.5.	Состојба со човечки ресурси.....	14	
IV.	Инспекциски надзор	20	
V.	Обука на инспекторите и административните службеници	39	
VI.	Буџет и финансирање	50	
VII.	Меѓународна соработка	50	
VIII.	Други активности на инспекциската служба	51	
VIII.1.	Начело на транспарентност и јавност	51	
VIII.2.	Односи со медиумите.....	56	
VIII.3.	Интернет страница	57	
VIII.4.	Употреба и надградби на ИТ системите	57	
VIII.5.	Иновации во работењето, унапредување и воведување на интерни процедури во инспекциската служба	58	
VIII.6.	Соработка со други инспекциски служби и државни институции.....	58	
VIII.7.	Соработка со бизнис заедницата и здруженија на потрошувачите	59	
VIII.8.	Соработка со образовни и научни институции	59	
VIII.9.	Проекти	59	
IX.	Заклучоци и препораки	60	
Преглед на табели и графикони			
Дополнителна Табела 1 Преглед на бројот на административни службеници и помошно-технички лица.....			14
Дополнителна Табела 2 Преглед на бројот на систематизирани и пополнети работни места за инспектори и нивоа по вид - звање.....			16
Табела 1 Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во полугодieto, по вид, возраст и звање.....			17
Графикон 1 Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во полугодieto, по родова застапеност и возраст.....			18

Графикон 2 Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во полугодие, по родова застапеност во %	18
Табела 2 Преглед на нови вработувања и пензионирања на инспектори во полугодие	19
Графикон 3 Планирани и извршени инспекциски надзори во однос на вкупниот број на надзори	24
Дополнителна Табела 3 Преглед на планираните и остварени инспекциски надзори во II-полугодие за 2021 година	24
Графикон 4 Преглед на планирани инспекциски надзори во однос на донесени инспекциски мерки, и извршени надзори во однос на истите донесени мерки.....	26
Табела 3 Преглед на вкупниот број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори според вид во полугодие, по региони и општини (за вид Државен земјоделски инспектор и Државен фитосанитарен инспектор)	27
Дополнителна Табела 4 Преглед на планиран вкупен број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори со степен на реализација според вид во полугодие (за вид Државен земјоделски инспектор и Државен фитосанитарен инспектор)	30
Дополнителна Табела 4-1 Преглед на планирани редовни инспекциски надзори со %-процент на застапеност според степен на ризик за II-полугодие, 2021 година по закони и реализација (за вид Државен земјоделски инспектор и Државен фитосанитарен инспектор).....	32
Извештај за увезени пратки на земјоделски производи за II- полугодие 2021 година преку EXIM системот	34
Дополнителна Табела 5 Преглед на планирани и реализирани надзори по вид за државен фитосанитарен инспектор и државен земјоделски инспектор за период јули - декември 2021 година	35
Дополнителна Табела 5-1 Преглед на планирани и реализирани надзори по вид за државен фитосанитарен инспектор и државен земјоделски инспектор за период јануари-јуни 2021 година	35
Дополнителна Табела 5-2 Преглед на планирани и реализирани надзори по вид за државен фитосанитарен инспектор и државен земјоделски инспектор за период јануари - декември 2021 година	36
Дополнителна Табела 6 Преглед на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид за периодот јули - декември 2021 година	37
Дополнителна Табела 7 Преглед на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид за периодот јануари - декември 2021 година, по закони во I и II полугодие и на годишно ниво	38
Дополнителна Табела 8 Преглед на реализирани обуки на инспектори и административните службеници во Државниот инспекторат за земјоделство во периодот јули - декември 2021 година	40
Дополнителна Табела 8-1 Преглед на реализирани генерички обуки на инспектори во периодот јануари-декември 2021 година.....	45
Дополнителна Табела 9 Преглед на буџетот на ДИЗ за 2021 година	50

I. Резиме

Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, согласно член 35 од Законот за инспекциски надзор (Сл. Весник на Република Северна Македонија бр. 102/19) и Правилник за формата и содржината на извештајот за работа на инспекциската служба за претходните шест месеци и на годишниот извештај за работа на инспекциските служби (Сл. Весник на Република Северна Македонија бр. 238/19), донесе **извештај за работа на Државниот инспекторат за земјоделство за периодот јули-декември, 2021 година** и истиот ги содржи следните поглавја:

Управување со ризици. Со цел да се воспостави рамка во која ќе се вгради и ќе се развива управувањето со ризици во самиот процес на вршење на инспекциски надзор, односно насочување на ресурсите на Државниот инспекторат за земјоделство онаму каде ризикот за сериозни неправилности е најголем, а при тоа користејќи минимум потребно ниво на интервенција за да се обезбеди усогласеност, се започна со воспоставување на процесот на управување со ризик, согласно донесената „Методологија за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори“.

Организација и раководење. Прикажан е правниот статус на Државниот инспекторат за земјоделство, раководството, надлежностите, организациската структура и состојбата со човечките ресурси (структура на вработените, нови вработувања и пензионирања и број на инспектори кои вршеле инспекциски надзор по вид, возраст, звање и родова застапеност во полугодieto), кои податоци се прикажани во табеларни прегледи.

Инспекциски надзор. Во извештајниот период Државниот инспекторат за земјоделство, своето работење го реализираше преку доследно спроведување на одредбите од законите и поблиските прописи од делокругот на работење на овој инспекциски орган, преку вршење на надзори и преземање на инспекциски мерки, кај сите субјекти, кои работаат во овие области, но секогаш навремено постапуваше и по доставените информации за одредени неправилности и злоупотреби, кога не се почитуваат одредбите од законите и поблиските прописи. Прегледот на вкупниот број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори според вид во полугодieto, по региони и општини е статистички прикажан во Табела 3 (за вид Државен земјоделски инспектор и Државен фитосанитарен инспектор), како и дополнителни табеларни прегледи по закони со графички прикази на реализацијата на извештајниот период, а направени се дополнителни анализи, со кои се прикажува и реализацијата на годишниот план на инспекциската служба. Од вкупно планирани 18259 инспекциски надзори во II- то полугодие од 2021 година се реализирани 25002 инспекциски надзори или реализацијата е **136,92%** со тоа степенот на реализација е надминат. Овој степен на реализација во I- то полугодие од 2021 година изнесуваше **126,213%**, со тоа од вкупно планираниот број од 36475 инспекциски надзори во I и II полугодие, извршени се вкупно 47993 инспекциски надзори (редовни, контролни, вонредни) нивниот степен на реализација на годишно ниво, **изнесува 131,58%**.

Обука на инспекторите и административните службеници. Во согласност со член 50, став (1) од Законот за инспекциски надзор и член 10, став (2) од Закон за државниот инспекторат за земјоделство, директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, донесе Годишен план за индивидуално стручно усовршување и обука на секој инспектор за 2021 година со архивски број 02-136/5 од 15.09.2020 година и пречистен текст на истата со архивски број 02-439/4 од 04.05.2021 година, *поради донесување на нов закон, како и измени во делокругот на надлежности утврдени согласно одредбите на материјалниот закон.*

Во II-второто полугодие, поради новонастанатата состојба со пандемијата од ковид-19, за краток временски период, обуките предвидени во годишниот план се реализирани преку бесплатната платформа за видео конференции „Zoom Meetings“, каде корисниците (инспекторите /државните службеници), имаа пристап до сите потребни функции за аудио и видео конференции за групна соработка, вклучувајќи: неограничен број на видео состаноци, приватни и групни разговори и онлајн поддршка. Обуките беа изведувани од страна на именувани обучувачи од редот на административни службеници, вклучувајќи искусни инспектори од раководните нивоа, кои поседуваа соодветно искуство и знаење за модулот/темата на обука (опфатени беа вкупно 12 модул/тема од планирани 16 модул/тема за специјализирани обуки, како и други обуки за кои се укажа потреба).

Генерички обуки на инспекторите, врз основа на донесената Годишна програма за генерички обуки на инспекторите за 2021 година со арх.бр. 01-712/2 од 10.09.2020 година, беа следени преку ЛМС платформа за електронско учење, која се реализираше преку методот на самоучење на кој платформа се прикачени материјали. Од страна на вкупно 90 од 110 инспектори беа успешно завршени вкупно 286 обуки или 86,66% реализација, ако се земе минимумот од 3-три генерички обуки по инспектор (330).

Кај сите 1019 учесници (инспектори и административни службеници) на вкупно 46 обуки, дојде до надградување на основните компетенции и вештини особено кај инспекторите, со што се овозможи постигнување на високи перформанси и помош во нивниот професионален развој и се постигнаа стратешките основи.

Буџет и финансирање. Извештајот за реализацијата на предлог буџетот на Република Северна Македонија за 2021 година за Државниот инспекторат за земјоделство, е прикажан според главните категории на приходи и расходи.

Меѓународна соработка. Државниот инспекторат за земјоделство со своето работење врши сложени, стручно оперативни и аналитички задачи и активности за поддршка на целокупниот процес на ЕУ интеграцијата и преговори за пристапување во делот на инспекторатот, во 3 –трите поглавја: 11 - Земјоделство и рурален развој; 12 - Безбедност на храна ветеринарство и фитосанитарна политика и 13 - Рибарство.

Други активности на инспекциската служба. При вршење на работите Инспекторатот ги почитува начелата на транспарентност и јавност во согласност со закон и информации поврзани со и за работата на Државниот инспекторат за земјоделство во електронска форма на граѓаните им се достапни на новата страна (<http://diz.gov.mk>). Заради широкиот спектар на законски овластувања и надлежности при своето работење Инспекторатот соработуваше со бизнис заедницата, здруженија на потрошувачите, образовни и научни институции и сите чинители кои можат да придонесат со своите активности за зголемување на транспарентноста. Државниот инспекторат за земјоделство има потреба од софтверската апликација која треба да овозможи автоматизирање на деловните процеси и работните активности на инспекторите. Во таа насока во изминатиот период Државниот инспекторат за земјоделство беше вклучен и активно учествуваше во спроведување на повеќе проекти финансирани од Светска Банка и ЕУ преку ИПА претпристапните инструменти, како еден од корисници заедно со другите органи.

Заклучоци и препораки. Со примена на новиот концепт на инспекциски надзор преку планирање врз основа на процена на ризик и воедначено вршење на инспекцискиот надзор, се постигна поголема транспарентност, предвидливост и правна сигурност за субјектите на надзор. Општата оценка на реализација на зацртаните програмски цели и задачи, е на високо ниво на нивно исполнување, квалитетно, ефективно, ефикасно почитувањето на роковите,

при остварување на месечните планови, како и годишниот план за работа на инспекциската служба за 2021 година.

II. Управување со ризици

Со цел да се воспостави рамка во која ќе се вгради и ќе се развива управувањето со ризици во самиот процес на вршење на инспекциски надзор, односно насочување на ресурсите на Државниот инспекторат за земјоделство онаму каде ризикот за сериозни неправилности е најголем, а при тоа користејќи минимум потребно ниво на интервенција за да се обезбеди усогласеност, се започна со воспоставување на процесот на управување со ризик, согласно донесената „Методологија за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори“ (архивски број 02-б33/2 од 25.08.2020 година).

Законската рамка која се регулира во секторите за инспекциските надзор опфаќа широк спектар на закони и подзаконски акти со кои се уредува организацијата, надлежностите и постапката на вршење на надзор од страна на секој инспектор во Инспекторатот. Се идентификуваат периодично законските обврски, субјектите кои при вршењето на дејностите не се придржуваат кон законската регулатива и презема мерки за нивно санкционирање и санирање на повредите на законските процедури.

Заради тоа, управувањето со ризици е од исклучителна важност и претставува составен дел од секојдневното работење на Државниот инспекторат за земјоделство. Тоа подразбира воспоставување ефикасен систем на внатрешни контроли, кои треба да се засноваат на: идентификување на ризици и проценка, утврдување на степен на ризици при планирањето на инспекциските надзори, проценка на нивната веројатност и ефект/влијание, следење и оценка за ризиците, како и утврдување на соодветни внатрешни мерки за контролирање на ризици при спроведување, односно извршувањето на инспекциските надзори.

Управувањето со ризиците овозможува: донесување поквалитетни одлуки, подобро предвидување и оптимизирање на расположливите средства и ресурси, согледување на приоритетите, како и избегнување на идните проблеми кои можат да се појават при реализацијата на поставените цели.

Целта на управувањето со ризик е да ги доведе ризиците во Инспекторатот на прифатливо ниво со спроведување на мерки кои ќе ја ублажат веројатноста за настанување на ризикот и влијанието на реализацијата на ризик. Ризиците се природен дел од секојдневните активности и не може да се избегнат, но може само да бидат управувани. Тоа значи дека треба да се утврди одредено ниво на "прифатлив ризик" за секој конкретен случај во анализата. Прифатлив ризик е степенот на ризик што раководството е подготвено да го прифати во постигнувањето на своите цели.

Според „Правилникот за елементите на проценката на ризикот, како и зачестеноста на спроведувањето на инспекциски надзор врз основа на проценката на ризик („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.247/2019), елементите за проценка на ризик се: тежината на штетните последици и веројатноста за случување на штетните последици. Со Методологијата за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори се пропишува начинот на проценка на ризик, преку идентификација на специфичните ризици во надлежност на контролата од страна на Државниот инспекторат за земјоделство и мерењето на степенот на ризиците, а со цел ефективно и ефикасно планирање на обемот и зачестеноста на надзорот над субјектите во областа на земјоделството.

Месечните планови за инспекциски надзор е важна алатка во управувањето со надзорот, бидејќи ги распоредува ограничените ресурси на Државниот инспекторат за земјоделство со цел да постигне максимални ефекти во спречувањето на неправилностите и минимизирање на штетите. Изработката на месечните планови во извештајниот период во најголем дел се засноваа врз проценката на ризиците. Квалитетот на извршувањето на плановите е во директна корелација со квалитетот на проценката на ризиците.

Врз основа на горенаведеното, извршена е проценка на очекуваната состојба во областа на инспекциски надзор од аспект на ризиците за неприменување на прописите за секој инспекциски сектор одделно во Државниот инспекторат за земјоделство, при што се лоцирани сензитивните точки по закони (проценка на ризици за неприменување на прописите) каде Инспекторатот при вршење на инспекциски надзор обрна поголемо внимание, при што проценката беше извршена врз основа на долгогодишното вршење на инспекциски надзор во изминатите години, односно редовното вршење на инспекциски надзор по закони и области. Како основ при изготвување на плановите во извештајниот период се податоци земени од годишниот план, за што се изготвувани месечни планови од областите за кои е надлежен Инспекторатот, законската регулатива и сл. Оттука, произлегува дека проценката на ризиците е извршена врз основа на два вида влезни информации за проценка на влијанието на ризикот и проценка на веројатноста за појавување на ризикот.

Врз основа на тоа, е дадена проценка за очекуваната состојба во областа на инспекциски надзор од аспект на ризиците за неприменување на прописите за секој сектор одделно по закони по кои постапува секторот.

II.1. Дефинирање на ризични области

Предметот на инспекциски надзор се врши врз основа на веќе дефинирани ризични области во земјоделството врз основа на одредени **критериуми**. Со вршење на квалитетни, ефикасни и ефективни инспекциски надзори се намалува ризикот од многу аспекти како на пример:

- Од страна на Државните фитосанитарни инспектори во континуитет се вршеа инспекциски надзори во делот на пласирање на пазар и одржлива употреба на фитофармацевтските производи со намалување на ризиците и влијанијата на нивната употреба врз здравјето на луѓето, животните и животната средина и следење и принципите на интегрирана заштита на растенијата согласно *Законот за фитофармација*, со цел да се констатира фактичка состојба, дали субјектите на надзорот ги употребувале фитофармацевтските производи според наведеното во одобрението, односно дали наведените производи биле употребувани на отворено или во затворен простор. Исто така, при спроведување на инспекциските надзори и во случаи кога не е утврдена неправилност во однос на употребата на производите се информираат субјектите (вклучително и земјоделските аптеки кои ги пласираат на пазар) на инспекцискиот надзор за новите ограничувања на употреба на наведените производи со цел избегнување на неправилности во иднина (**РИЗИК 2** - Уништување на некое добро или ограничување, односно спречување на остварување на право или интерес, кај трговците со земјоделски репроматеријали (увозници, дистрибутери и трговци на мало и големо на фитофармацевтски производи) и (**РИЗИК 1** - Загрозување на здравје на луѓето, при употреба (апликација) на фитофармацевтски производи (производителите на примарни земјоделски производи).

- Имплементацијата на Програмата за мониторинг во областа на производството, преработката, складирањето, дистрибуцијата, употребата и сообразноста на ѓубрињата, биостимулаторите и подобрувачите на својствата на почвата за 2021 година, а постапувајќи по *Законот за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата (РИЗИК 2 - Уништување на некое добро или ограничување, односно спречување на остварување на право или интерес, кај трговците со земјоделски репроматеријали (увозници, дистрибутери и трговци на мало и големо на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата и семе и саден материјал).*
- Согласно дефинираните ризични области во II полугодие се вршеа засилени инспекциски надзори согласно *Законот за земјоделство и рурален развој*, кај откупувачи на земјоделски култури: тутун, ориз, грозје, градинарски култури, со цел исполнување на законските обврски од страна на инспектираните субјекти и идентификување на нерегистрирани откупувачи, како и следење на фактичка состојба кај физички лица пред сè во однос на задолжителната употреба на единствениот идентификациски број на земјоделското стопанство (ИДБР) во регистрите формирани согласно закон и пријава на промените, од каде се следат новите субјекти каде е можно да се детектираат и нови нерегистрирани откупувачи (**РИЗИК 3**-Уништување на некое добро или ограничување, односно спречување на остварување на право или интерес, кај откупувачи на примарни земјоделски производи).
- Имплементација на Мониторинг Програмата за фитосанитарна политика за 2021 година, при здравствени прегледи кои се вршат во производните региони и граничните премини, се со цел утврдување на присуството или отсуството на штетни организми, заради веројатноста од можни ризици од штетни организми и тоа: кај семенски и меркантилен компир, градинарски култури, овошни видови, винова лоза и тутун и Програмата за спроведување на мониторинг во областа на производство, преработка, складирање, дистрибуција, употреба и сообразност на фитофармацевтски производи и резидуи од фитофармацевтски производи а во производи од примарно земјоделско производство за 2021 година, а постапувајќи по Законот за здравјето на растенијата (**РИЗИК 4** -Загрозување на некое добро, во смисла на негово оштетување или уништување, кај увозници на растенија, растителни производи и други објекти и предмети).
- Согласно дефинираните ризични области во II полугодие се вршеа засилени инспекциски надзори, над користење на државно земјоделско земјиште спротивно на Закон за земјоделско земјиште (**РИЗИК 5** - Загрозување на некое добро, во смисла на негово оштетување или уништување, кај корисници на државно земјоделско земјиште).
- Согласно дефинираните ризични области во II полугодие се вршеа засилени инспекциски надзори, во поглед на заштита и чување на државните риболовни води од бесправен риболов и риболовни кражби над риболовните води согласно Закон за рибарство и аквакултура (**РИЗИК 6** - Уништување на некое добро или ограничување, односно спречување на остварување на право или интерес, кај концесионери за стопанисување со рибите во риболовните води).

II.2. Извори на информации и податоци за идентификување и утврдување на ризикот

Државниот инспекторат за земјоделство изворите на информации и податоци за идентификување и утврдување на ризикот досега ги користи врз основа на вршење на инспекциски надзор, претставки, пријави, дојави од правни и физички лица на бесплатниот телефонски број, информации од здруженија, медиуми, заклучоци на Влада на Република Северна Македонија, врз основа на добиените резултати од различни мониторинг програми, информации од други надлежни инспекторати, податоци од интерни регистри.

Врз основа на анализирање и утврдувањето на **РИЗИК 6 (Уништување на некое добро или ограничување, односно спречување на остварување на право или интерес, кај концесионери за стопанисување со рибите во риболовните води, критериумите за утврдување на ризикот)**, произлезе потребата од координирани инспекциски надзор со други инспекциски служби и органи на управата (од страна на координативното работно тело формирано од страна на Влада на Република Северна Македонија за преземање на мерки и активности за контрола и следење на состојбата со риболовот и заштита на водите и рибите во Охридското Езеро).

II.3. Следење на работата на инспекциски служби и проценка на ризик

Инспекцискиот надзор е заснован на проценка на ризикот. Според степенот, ризикот може да биде **низок, среден и висок**. Проценката на ризик вклучуваше анализа, управување и известување за ризикот и започна да се спроведува според методологија за проценка на ризик.

Одредени ризици, а особено оние поврзани за здравјето, безбедноста и околината кои се со висок ризик беше оправдано поголемо ниво на мониторинг и навлегување во проверките на субјектите на надзор. Други пак, ризици беа едноставни технички неправилности и истите не оправдуваа трошење на време и средства за да се пронајдат, а поради кои би се занемариле други посериозни неправилности.

Фокусирањето кон ризиците се применуваше во одредувањето на тоа колку често треба да се врши надзор на субјектите. Субјектите за кои е веројатно дека се усогласени со правилата поретко беа контролирани, од оние кои работат во поризичен сектор или пак кај кои биле утврдени значајни неправилности во минатото.

Даден е преглед на планирани редовни инспекциски надзори со %-на застапеност на ризик за II -полугодие, 2021 година по закони, и тоа, планирани се вкупно 921 редовни инспекциски надзори од кои со висок ризик 113 (12,27%) , среден ризик 561 (60,91%) и низок ризик 247 (26,82%).

Реализација од планираните редовни инспекциски надзори е вкупно 866 редовни инспекциски надзори од кои со висок ризик 113 (13,05%) , среден ризик 523 (60,39%) и низок ризик 230 (26,56%).

Инспекцискиот надзор е заснован на проценка на ризикот и во извештајниот период ја има следната реализацијата, според степенот на ризик:

- висок ризик реализирани се вкупно 100 %,
- среден ризик реализирани вкупно 93,2 % и
- низок ризик реализирано 93,12 % или вкупна реализација 94,02%.

Истото е прикажано по закони во *Дополнителна Табела 4-1 Преглед на планирани редовни инспекциски надзори со %-процент на застапеност според степен на ризик за II - полугодие, 2021 година по закони и реализација.*

II.4. Критериуми за идентификување субјекти на инспекциски надзор

Државниот инспекторат за земјоделство како појдовни „критериуми за идентификување на субјекти“ се служеше со емпириски наоди од претходно извршените инспекциски надзори во изминатиот период како и регистрите (од областа на земјоделството) кои се водат во Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство: *Фитосанитарната управа, Управата за семе и саден материјал и организационите единици во министерството: Сектор за лозарство, винарство и овоштарство, Сектор за земјоделство, Сектор за регистрирање и управување со земјоделско земјиште.*

За правилна проценка на ризикот и управување со истиот, потребна е соодветна база на податоци, од која ќе можат редовно да се црпат податоци за анализа на ризик. Исто така, потребно е организациско екипирање на Одделение за управување со ризик во Инспекторатот.

Како критериуми за дефинирањето на ризичните подрачја се земени: број на идентификувани и изречени инспекциски мерки во областа, висина на изречените прекршочни/ кривични казни, фреквенција на повторување на прекршоците кај субјекти во дадените области, сложеноста на инспекцискиот надзор и влијание врз здравјето на луѓето и растенијата.

Покрај планираните субјекти за надзор земени од регистрите инспекторите вршеа голем број на инспекциски надзори над нерегистрирани правни субјекти и физички лица, а извршените надзори ги евидентираат во РЕГ- б РИИ (регистар на инспекциски надзори), како вонредни (ненајавени) инспекциски надзори согласно ЗИН.

И во II полугодие од 2021 година, континуирано се продолжи со **координирани инспекциски надзори** и преземање на заеднички мерки со други инспекциски службии органи, во поглед на заштита и чување на државните риболовни води од бесправен риболов и риболовни кражби над риболовните води: Преспанско Езеро и Охридско Езеро, за време на ловостој. Координативното работно тело е формирано од Влада на Република Северна Македонија преземаа мерки и активности за контрола и следење на состојбата со риболовот и заштита на водите и рибите во Охридското езеро, преку заеднички координативни мерки на сите кои директно се вклучени во процесот на заштита на Охридското езеро и тоа: АХВ, Охридската капетанија, Општина Охрид, МВР Езерска полиција и Државниот инспекторат за земјоделство.

Важно е да се напомене дека Државниот инспекторат за земјоделство врши инспекциски надзори и истите ги планира во месечните планови за работа преку регистри од Министерство (МЗШВ) и ги реализира во дадениот период.

Покрај планираните субјекти за надзор земени од регистрите инспекторите вршеа голем број на инспекциски надзори над нерегистрирани правни субјекти и физички лица, а извршените надзори ги евидентираат во месечните/шестмесечните извештаи за работа, како вонредни (ненајавени) инспекциски надзори согласно ЗИН.

III. Организација и раководење

III.1. Правен статус на институцијата

Државниот инспекторат за земјоделство до декември 2013 година беше орган во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство со надлежност врз донесувањето на Законот за Државен инспекторат за земјоделство и подзаконските акти кои произлегуваат од него. Од декември 2013 година со донесувањето на *Законот за изменување и дополнување на законот за државниот инспекторат за земјоделство (Службен Весник на Република Македонија бр. 164/13 година)*, Државниот инспекторат за земјоделство е со својство на правно лице, има сопствена буџетска сметка како буџетски корисник од прва линија, самостојно спроведува постапки за вработување согласно со Закон и одлучува за правата и обврските од работен однос.

III.2. Раководство

Државниот инспекторат за земјоделство, работите од својата надлежност ги извршува преку:

- директорот на Инспекторатот, кој го именува и разрешува Владата на Република Северна Македонија,
- државните инспектори за земјоделство и државните фитосанитарни инспектори,
- стручната служба во Инспекторатот и
- рибочувари на државни риболовни води (рибочувари).

III.3. Надлежности

Државниот инспекторат за земјоделство (ДИЗ) е основан согласно Законот за организација и работа на органите на државната управа, а својата организација, надлежности, овластувања, постапки и сл. ги врши согласно Законот за Државниот инспекторат за земјоделство.

Инспекторатот врши и инспекциски надзор согласно Законот за забрана и спречување на вршење на нерегистрирана дејност.

Инспекторатот во својата надлежност е овластен да врши инспекциски надзор преку контроли и прегледи на:

- 1) земјоделското земјиште, земјоделски посеви и насади;
- 2) производство и промет на производи за заштитата на растенија;
- 3) производство и промет на семенски и саден материјал;
- 4) производство и промет на ѓубриња;
- 5) производство и промет на квалитет на храна за животни;
- 6) евиденција на приплоден и друг добиток, преглед на земјоделскиот имот, на објекти и опрема при држење на добитокот, врши преглед на исхраната, утврдува земјоделска инфраструктура, врши надзор на држењето на пчели и пчеларски ред за испаша, водење на матични книги и обележувања, го утврдува исполнувањето на критериумите за производство, потекло на добитокот и надзор на прометот на добитокот и приплодниот материјал, како и надзор над работата на одобрените институции и одгледувалишта на пчелни матици;
- 7) производство, промет и улов на риби;
- 8) генетски модифицирани организми;
- 9) радионуклиди во храна за животни, растенија и семенски материјал;
- 10) производство и промет на афион;

- 11) производство и промет на органски производи;
- 12) производство и промет на вино;
- 13) производство и промет на тутун;
- 14) производство и промет на цвеќе и декоративни растенија;
- 15) пасишта;
- 16) правни и физички лица за добивање на финансиска поддршка во земјоделството;
- 17) настанати полски штети;
- 18) опремата и простории каде што се врши преработка и доработка на земјоделски производи;
- 19) земјоделска механизација, техника и транспортни средства;
- 20) процесите на преработка и доработка во сите фази, се до финалниот производ;
- 21) зоните чувствителни на нитрати и наводнување и одводнување;
- 22) спроведување на препораките за добра земјоделска пракса;
- 23) просториите за чување и одржување на земјоделските производи и
- 24) деловни простории, книги, исправи, материјали во електронска форма, документација која се води и чува во електронски медиуми, а на барање да се изработат во писмена форма која мора веродостојно да ја потврдува електронската форма, службени регистри и други јавни бази на податоци и друга документација преку која се остварува увид во извршувањето на законите и поблиските прописи.

Инспекторатот, покрај горенаведеното, согласно „Закон за Државниот инспекторат за земјоделство“ („Службен весник на РМ“ бр. 20/09, 53/11, 164/13, 43/14, 33/15, 88/15, 149/15, 39/16, 172/16 и 83/18), „Закон за квалитетот на земјоделските производи“ („Службен весник на РМ“ бр. 140/10, 53/11, 55/12, 106/13, 116/15, 149/15, 39/16 и 150/21), „Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија“ („Службен весник на РМ“ бр. 39/06, 89/08, 171/10, 53/11, 55/11 – пречистен текст, 69/13, 187/13, 43/14, 151/14 - пречистен текст, 129/15, 39/16, 71/16, 83/18 и 122/21), „Закон за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата“ („Службен весник на РМ“ бр. 27/14, 154/15, 39/16 и 150/21), „Закон за тутун, производи од тутун и сродни производи“ („Службен весник на РМ“ бр. 98/19, 27/20 и 56/21), „Закон за виното“ („Службен весник на РМ“ бр. 50/10, 53/11, 6/12, 23/13, 106/13, 188/13, 149/15, 39/16, 172/16, 70/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 235/19) и „Закон за сточарството“ („Службен весник на РМ“ бр. 7/2008, 116/10, 23/13, 149/15, 39/16 и 122/21), овластен да врши инспекциски надзор на правни и физички лица преку контрола на квалитетот и прегледи на пратките од увоз, извоз, производство, откуп, промет на земјоделски производи, семе и саден материјал, цвеќе и декоративни растенија, производи за заштита на растенија, вино и производи од вино и грозје, енолошки средства, јаки алкохолни пијалоци, ѓубриња, тутун и тутунски производи, органски производи, гмо, храна за животни, приплоден добиток, сперма од добиток, јајце клетки, ембриони.

Инспекторатот врши и **фитосанитарна контрола** на пратки од растенија, растителни производи и други објекти и предмети и фитофармацевтски производи, како и утврдување за исполнување на условите за издавање на фитосанитарен сертификат, фитосанитарен сертификат за реекспорт и пасоши за растенијата.

Инспекторатот постапува по барања од правни и физички лица за проверување и утврдување на исполнување на условите за производство и **откуп на земјоделски производи** и тутун, како и за утврдување на исполнување на условите за регистрација на откупни пунктови, винарски визби, рибници, пломбирање на мрежи.

За извршените контроли на квалитет, Инспекторатот издава **уверение за квалитет – сертификат**.

Правните и физички лица се должни да поднесат барање до Инспекторатот и во истото да дадат точни податоци со комплетна документација за потребната контрола.

Контролите на квалитет на пратки од увоз се вршат на место на истовар, а за пратки за внатрешен промет и за извоз се вршат на местото на утовар. Местото на истовар, односно утовар, мора да биде наведено во транспортниот документ.

Правните и физичките лица не смеат да пуштат во промет пратки од увоз без уверение за квалитет - сертификат, додека за пратките за извоз и внатрешен промет уверение за квалитет - сертификат се издава на нивно барање.

Царинската управа нема да дозволи, спроведе увозна постапка доколку претходно не е поднесено барање за издавање на уверение за квалитет - сертификат од правно или физичко лице - трговец поединец.

Инспекторот е должен во рок од три работни дена од денот на добиените резултати од земените мостри да издаде уверение за квалитет - „сертификат“.

Рибочуварите ги чуваат државните риболовни води кои не се дадени на концесија за риби од бесправен риболов и риболовни кражби.

При контролата рибочуварот има право од лицата кои ловат риба од брег и од пловен објект, како и од лицата кои се наоѓаат во непосредна близина на риболовната вода:

- да побара документ за лична идентификација,
- да врши преглед на средствата со кои лицето дошло до риболовната вода,
- да побара легитимација и дозвола за вршење риболов согласно со Законот за рибарство и аквакултура и
- да ги одземе привремено риболовните средства и уловената риба доколку утврди неправилности.

При чувањето рибочуварот составува записник и доколку констатира неправилност привремено ги одзема риболовните средства и риба за што издава потврда за привремено одземени риболовни средства и риба, а одземените риболовни средства и риба со целокупната документација ги доставува до инспектор (*изготвена е интерна процедура за работа на рибочуварите во одделението за физичка заштита на риболовни води со арх. бр. 01-549/1 од 18.06.2020 година*).

Во рамките на работењето на Државниот инспекторат за земјоделство функционира и **EXIM системот - едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти**, (www.exim.gov.mk), проект на Владата на Република Северна Македонија, и истиот овозможува одобрување на поднесените барања за дозволи и издавање на дозволите од извршените контроли на пратките.

Од страна на Државниот инспекторат за земјоделство при спроведување на постапката за одобрување на барање за увоз се издава **лиценца 1005** - *Потврда за извршен органолептички преглед и земена мостри при увоз на пратки од растително потекло* и **лиценца 1009** - Влезен документ за репродуктивни животни и приплоден материјал при увозна постапка.

Нема промени во полугодието во поглед на надлежностите на Државниот инспекторат за земјоделство, кој е основан согласно Законот за организација и работа на органите на државната управа, а својата организација, надлежности, овластувања, постапки и сл. ги врши согласно Законот за Државниот инспекторат за земјоделство и други материјални закони.

III.4. Организациска структура

Со цел подобро управување на Инспекторатот, подобро разбирање на улогите на вработените во инспекторатот, полесно вршење на координација, контрола и комуникација во работењето, Државниот инспекторат за земјоделство во својата систематизација има предвидено 6-шест сектори и тоа:

1. Сектор за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларството, земјишната политика со поделско производство. Во состав на овој сектор се 4 одделенија и тоа:

- 1.1. Одделение за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата,
- 1.2. Одделение за физичка заштита на риболовни води,
- 1.3. Одделение за инспекциски надзор од областа на сточарството со пчеларството и
- 1.4. Одделение за инспекциски надзор од областа на земјишната политика со поделски култури.

2. Сектор за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производи за заштита на растенија, квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, цвеќе, генетски модифицирани организми и вино со лозарство со 3 одделенија и тоа:

- 2.1. Одделение за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производите за заштита на растенија и квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата,
- 2.2. Одделение за инспекциски надзор од областа на цвеќе и генетски модифицирани организми и
- 2.3. Одделение за инспекциски надзор од областа на вино со лозарство.

3. Сектор за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој, органско производство, тутун и тутунски производи и квалитет на земјоделски производи има четири одделенија и тоа:

- 3.1. Одделение за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој,
- 3.2. Одделение за инспекциски надзор од областа на органското производство,
- 3.3. Одделение за инспекциски надзор од областа на тутунот и тутунските производи и
- 3.4. Одделение за инспекциски надзор од областа на квалитетот на земјоделски производи.

4. Сектор за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика со две одделенија и тоа:

- 4.1. Одделение за инспекциски надзор од областа на фитосанитарна политика на граничен премин и
- 4.2. Одделение за инспекциски надзор од областа на фитосанитарна политика во внатрешноста на државата.

Во Државниот инспекторат за земјоделство покрај 4 инспекторски сектори постојат и 2 сектори за административна и правна поддршка и тоа:

5. Сектор за проекти и административна поддршка на директорот во кој има три одделенија и тоа:

- 5.1. Одделение за проекти,
- 5.2. Одделение за административна поддршка на директорот и
- 5.3. Одделение за анализа на ризик.

6. Сектор за логистика и техничка поддршка, правни работи, планирање и обработка на податоци во кој има четири одделенија и тоа:

- 6.1. Одделение за правни работи,
- 6.2. Одделение за планирање и обработка на податоци,
- 6.3. Одделение за информатички технологии и
- 6.4. Одделение за јавни набавки.

Во Државниот инспекторат за земјоделство, надвор од секторите, се формирани следните одделенија:

1. Одделение за управување со човечки ресурси,
2. Одделение за внатрешна ревизија,
3. Одделение за финансиски прашања
4. Одделение за внатрешна контрола и
5. Одделение за ЕХИМ - едношалтерски систем за дозвола за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти.

III.5. Состојба со човечки ресурси

Државниот инспекторат за земјоделство заклучно со 31.12.2021 година брои вкупно 160 вработени, вклучувајќи го директорот на инспекторатот (систематизирани работни места вкупно 224, пополнети работни места вкупно 159 или реализирани работни места од 70,98 %).

Врз основа на Правилник за ситематизација на работните места со арх. знак бр. 04-1322/1 од 26.12.2019 и 04-222/1 од 23.02.2021 година, од вкупно 79 систематизирани работни места на административни и помошно технички лица, врз основа на која ситематизација во моментот заклучно со 31.12.2021 година, пополнети се вкупно 41 работни места или 51,89 % реализација на работните места.

По извршено превземање за вкупно 2 – две лица на ниво Го4 – помлад референт, едно лице на ниво Го4 – помлад референт (вработени преку к-5 програма во министерството за политички систем и односи меѓу заедниците) во II – второ полугодие своеволно даде отказ од работното место за што дојде до намалување на раелизираните работни места за едно лице – ниво Го4 (Дополнителна Табела 1 Преглед на бројот на административни службеници и помошно-технички лица).

Дополнителна Табела 1 Преглед на бројот на административни службеници и помошно-технички лица

Ниво	Систематизирани работни места прикажани во 2021 година	Пополнети работни места заклучно со 31 12 2021 со Промени во II полугодие 2021	Промени во II полугодие 2021
01	0	0	0
Б01	0	0	0
Б02	2	0	0
Б03	0	0	0
Б04	13	5	0
01	20	9	0
02	9	3	0
03	3	1	0
04	20	14	0
Г01	3	2	0
Г02	0	0	0
Г03	3	3	0
Г04	5	4	-1
купно	78	41	1
Помошно технички лица			
2 озач	1	0	0

Заклучно со **31.12.2021 година**, вкупно се **118 пополнети работни места** или **81.37 % реализација на работните места**, кои се прикажани во дополнителна Табела 2 - *Преглед на бројот на систематизирани и пополнети работни места за инспектори и нивоа по вид – звање.*

Во II- второто полугодие 2021 година започна реализација со **вкупно 110 инспектори** од кои 59 се од видот државни инспектори за земјоделство, додека 51 се државни фитосанитарни инспектори, кои постојано или повремено вршеа надзори во периодот и тоа:

- Б2 - главни инспектори (2),
- Б4 - виши инспектори (3),
- В1 – советник инспектор (95),
- В2 – самостоен инспектор (4),
- В3 – помошник инспектор (1) и
- В4 – помлад инспектор (5).

Во Табела 1 е даден Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во II -второто полугоди 2021 година, по вид, возраст и звање.

Еден инспектор со решение за суспензија не е прикажан во Табела 1 .

Промени во на II полугодие 2021 година кај инспекторите се следни: заминување на **1 - еден инспектор** - државен фитосанитарен инспектор (ниво В1), поради стекнување право за пензија (*Табела 2 Преглед на нови вработувања и пензионирања на инспектори во полугодието*).

Во извештајниот период (јули - декември 2021 година) по спроведена постапка за пополнување на слободно работно место за инспектор (во месец април 2021 година), согласно член 41 став 1 точка 4 е извршено преземање на административен службеник во инспекциска служба, на работно место во иста категорија и ниво, согласно со Законот за административни службеници за **вкупно 6- шест вработени** (кои поседуваа лиценца) и за истите се изврши планирање на инспекциски надзори во II второто полугодие 2021 година.

Образложение за периодично вршење на инспекциски надзори во периодот:

Во периодот септември - декември 2021 година не е извршено планирање за 2- два фитосанитарни инспектори - Андон Сарамандов (граничен премин Богордица) и Далибор Ангелов (фитосанитарен инспектор во внатрешноста од Чешиново – Облешево), поради користење на неплатен одмор во наведениот период и решенија за мирување на работно место (градоначалник).

Во месец Октомври 2021 година не е извршено планирање, и за 1- еден земјоделски инспектор (Демир Хисар - Стевче Митревски), кои користеше неплатен одмор во наредниот период.

Во периодот кога се одвиваа Локални избори 2021 година, времено беа ангажирани поголем број (вкупно 14) на инспектори во ОИК (член - 7, заменик член-6, заменик претседател-1), за таа цел кај дел нивниот обем на работа и работни задачи во ДИЗ беше намален, во зависност на местото и обемот на нивната ангажираност во ОИК, а дел се исклучени од работниот процес вкупно 4 фитосанитарни инспектори: Павле Давитков, Душко Јанев, Станко Стефановски и Благоја Стојковиќ (членови на ОИК) во месечниот план за Октомври 2021 година.

Дополнителна Табела 2 Преглед на бројот на систематизирани и пополнети работни места за инспектори и нивоа по вид - звање

Ниво	Систематизирани работни места	Пополнети работни места
01	0	0
Б01	0	0
Б02	4	2
Б03	0	0
Б04	12	3
01	111	99
02	6	5
03	3	1
04	9	8
Г01	0	0
Г02	0	0
Г03	0	0
Г04	0	0
купно	145	118

Наградување и унапредување

Во овој извештаен период, нема наградено и унапредено инспектори и административни службеници.

Пријавени неправилности

Во извештајниот период во Уписникот за предмети по преставки и предлози кои се води во Државниот инспекторат за земјоделство не се евидентирани преставки за работата на инспектор. Државниот инспекторат за земјоделство до сега нема пропишано процедура за водење на евиденција за бројот на пријавени неправилности за работата на инспекторите преку бесплатниот телефонски број, електронски адреси, писма и сл.

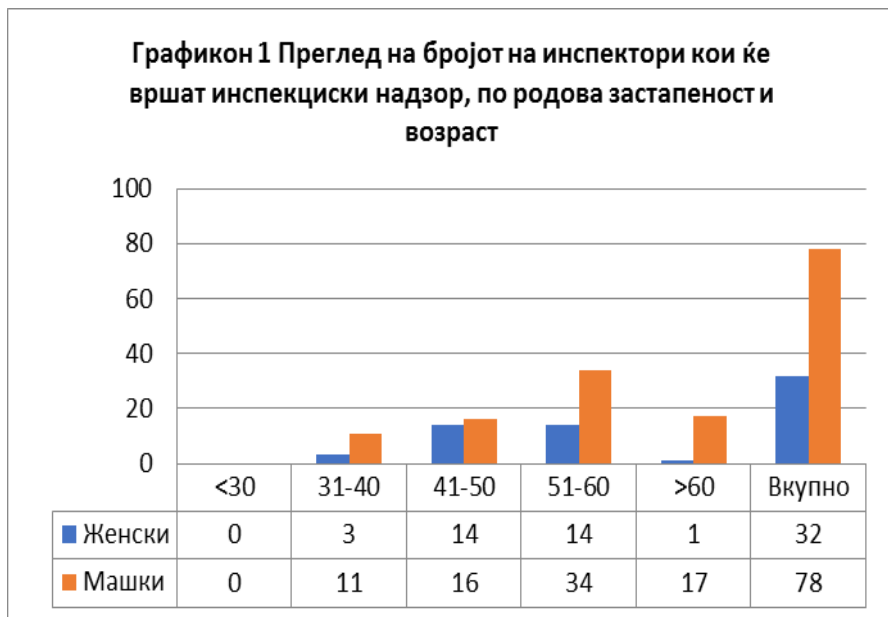
Интегритет

Во II - полугодие на 2021 година не се поднесени барања за утврдување на дисциплинска одговорност и не се поведени дисциплински постапки по Закон за административни службеници.

Табела 1 Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во полугоднето, по вид, возраст и звање

Вид	Државен земјоделски инспектор						Државен фитосанитарен инспектор						Вкупно инспектори					
	<30 Г.	31-40 Г.	41-50 Г.	51-60 Г.	>60 Г.	ВКУПНО	<30 Г.	31-40 Г.	41-50 Г.	51-60 Г.	>60 Г.	ВКУПНО	<30 Г.	31-40 Г.	41-50 Г.	51-60 Г.	>60 Г.	ВКУПНО
Б1 – генерален инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б2 – главен инспектор	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Б3 – пом. главен инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б4 – виш инспектор	0	0	1	1	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3
В1 – советник инспектор	0	5	17	20	7	49	0	8	7	23	8	46	0	13	24	43	15	95
В2 – самостоен инспектор	0	0	2	0	0	2	0	0	0	1	1	2	0	0	2	1	1	4
В3 – помошник инспектор	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
В4 – помлад инспектор	0	0	2	0	0	2	0	0	0	2	1	3	0	0	2	2	1	5
Вкупно	0	6	22	23	8	59	0	8	7	26	10	51	0	14	29	49	18	110

Графикон 1 Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во полугодие, по родова застапеност и возраст

Графикон 2 Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во полугодие, по родова застапеност во %

Табела 2 Преглед на нови вработувања и пензионирања на инспектори во полугодие

Вид	Државен земјоделски инспектор			Државен фитосанитарен инспектор			Вкупно инспектори		
	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика
Б1 – генерален инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б2 – главен инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б3 – пом. глав. инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б4 – виш инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
В1 – советник инспектор	0	0	0	0	1	-1	0	1	-1
В2 – самостоен инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
В3 – помошник инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
В4 – помлад инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вкупно	0	0	0	0	1	-1	0	1	-1

IV. Инспекциски надзор

Државниот инспекторат за земјоделство како појдовни „критериуми за идентификување на субјекти“ се служеше со наодите од извршените инспекциски надзори во изминатиот период како и регистрите (од областа на земјоделството) кои се водат во Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Инспекцискиот надзор се заснова според степенот на сложеноста на инспекцискиот надзор, а согласно Одлуката за утврдување на коефициенти на сложеност на инспекцискиот (архивски број 02-1369/1 од 30.11.2018 година), донесена од страна на директорот на Инспекторатот.

Фитосанитарните инспектори, своите инспекциски контроли ги вршат врз основа на надлежностите кои произлегуваат од Законот за здравјето на растенијата, Законот за фитофармација, Законот за семе и саден материјал на земјоделски растенија, Законот за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, како и донесените подзаконски акти, што вклучува и реализација на Програмата за фитосанитарната политика во 2021 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 12/21 од 18.01.2021 и бр. 175/21 од 02.08.2021). Во рамките на Програмата за фитосанитарната политика во 2021 година се вклучени: Мониторинг програма за здравјето на растенијата и Мониторинг програма во областа на производството, преработката, складирањето, дистрибуцијата, употребата и сообразноста на фитофармацевтските производи и резидуи од фитофармацевтските производи во производи од примарно земјоделско производство.

Согласно Програмата за фитосанитарна политика за 2021 година, а постапувајќи согласно Законот за здравјето на растенијата од планираните 1965 штетни организми, испитано е присуство на 1457 штетни организми со реализација на 74,1%, а постапувајќи по Законот за фитофармација од предвидениот број на примероци од 162 земени се вкупно 90 примероци со реализација од 55,5% со тоа Програмата за фитосанитарна политика за 2021 година од вкупно предвидените 2127, испитани се вкупно 1547, со реализацијата е 72,7% (Табеларен приказ).

Програмата за фитосанитарна политика во 2021 год	Број на предвидени штетни организми за испитување	Број на испитани штетни организми	Реализација
Мониторинг програма за здравје на растенијата во областа на фитосанитарна политика за 2021 година			
семенски и меркантилен компир	680	634	93,3%
градинарски култури, полјоделски култури, украсни и шумски растенија	490	216	44 %
овошни видови и винова лоза	735	567	77,1%
тутун	60	40	66,6 %
ВКУПНО	1965	1457	74,1 %
Мониторинг програма во областа на производството, преработката, складирањето, дистрибуцијата, употребата и сообразноста на фитофармацевтските производи и резидуи од фитофармацевтските производи во производи од примарно земјоделско производство за 2021 година			
	Број на предвидени примероци	Број на земен примероци	Реализација
резидуи од ФФП во производи од примарно земјоделско производство	135	67	49,6%
фитофармацевтски производи	27	23	85,1%
ВКУПНО	162	90	55,5%
План и реализација	2127	1547	72,7%

Државните инспектори во Државниот инспекторат за земјоделство постапуваа и по донесени програми во извештајниот период (јануари-декември 2021 година) и тоа:

Имплементацијата на Програмата за мониторинг во областа на производството, преработката, складирањето, дистрибуцијата, употребата и сообразноста на ѓубрињата, биостимулаторите и подобрувачите на својствата на почвата за 2021 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 12/2021) ја координираше Фитосанитарната управа, мострите ги зема Државниот инспекторат за земјоделство преку државните инспектори за земјоделство, а лабораториските анализи ги спроведуваа акредитирани лаборатории, постапувајќи по Законот за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата. Од вкупниот број (82) на планирани мостри беа земени вкупно (67) мостри или реализирани се **вкупно 82 %** и тоа: 1. Мониторинг на производство на ѓубрињата, биостимулаторите и подобрувачите на својствата на почвата планирани 19 мостри - земени 10 мостри и 2. Мониторинг при внатрешен промет на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, кој опфаќа земање на мостри од неоргански и органски ѓубриња, биостимулаторите и подобрувачите на својствата на почвата, како и исполнување на квалитет и сообразноста на компоненти со декларирани податоци планирани 63 мостри - земени 57 мостри.

Во текот на Декември 2021 година беше донесен Законот за дополнување на Законот за финансиска поддршка за намалување на последиците предизвикани од корона вирусот COVID - 19 врз производството, откупот на грозје и винската индустрија („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 293/21) како и Правилникот за изменување на Правилникот за образецот за утврдување на податоци за производители на винско грозје, образецот за утврдување на податоци за извезено вино, образецот за утврдување податоци за извезено винско грозје и образецот за утврдување на податоци за производители на винско грозје преработено во сопствени капацитети („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 289/21), согласно своите надлежности Државниот инспекторат за земјоделство, ќе ги започне контролите во винарските визби и откупните пунктови кои имаат вршено откуп на винско грозје согласно COVID програмата во текот на 2022 година. Корисници на оваа мерка се регистрирани земјоделци во Единствениот регистар на земјоделски стопанства што се води во Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство кои винското грозје го предале кај регистриран откупувач, а висината на помошта изнесува 3 ден/кг предадено винско грозје, со рок за исплата до крајот на 2021 година.

Истотака, во текот на Декември 2021 година беше донесен Законот за дополнување на Законот за финансиска поддршка за намалување на последиците предизвикани од корона вирусот COVID - 19 врз производството и откупот на земјоделските производи („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 293/21) како и Правилникот за образецот за утврдување на податоци на производители на јаболко и образецот за утврдување на податоци за производители на ориз („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 295/21). Со оглед на тоа дека периодот за исплата на финансиските средства од страна на Владата на Република Северна Македонија беше крајот на 2021 година, контролите по овој закон, Државниот инспекторат за земјоделство ќе ги почне во текот на 2022 година.

Во период (септември – ноември) на откуп на винско грозје од реколта 2021 година, Државниот инспекторат за земјоделство, преку државните инспектори за земјоделство, во рамки на своите надлежности беа вршени интензивни инспекциски надзори согласно Законот за државниот инспекторат за земјоделство, Законот за инспекциски надзор, Законот за земјоделство и рурален развој и Законот за виното (откуп на грозје). Главен осврт во текот на инспекциските надзори беше ставен на динамиката на откупот, дали е истакнат ценовник

согласно законот за виното (цена/шеќерни единици), количина на откупено винско грозје и слично.

Откупени се вкупно 86.274.947,60 кг винско грозје и 30.240,00 кг трпезно грозје, а некои винарски виби имаат и сопствена берба на грозје при што вкупно набрани се 27.160.650,10 кг винско грозје и 1.579.050,00 кг трпезно грозје. При откупот доминираа сортите вранец (37.588.467,50 кг) и смедеревка (31.917.792,00 кг) со просечна цена од 12,07 ден за вранецот 10,02 ден за смедеревката.

Врз основа на евиденцијата од страна на Сектор за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларството, земјишната политика со поделско производство, за привремено се одземени предмети (риболовен алат и риби), при вршење на инспекциските надзори во периодот јануари - декември 2021 година, е даден табеларен приказ по видови.

Вид	Одземени предмети период Јануари - Јуни 2021 година		Одземени предмети период Јули - Декември 2021 година		Одземени предмети период Јануари - Декември 2021 година	
	Број	Количина (во кг)	Број	Количина (во кг)	Број	Количина (во кг)
Мрежи	299		44		343	
Мрејци	3		0		3	
Прачки	15		0		15	
Трски	11		13		24	
Друг риболовен алат	5		2		7	
Гумен чамец			1		1	
Риби		445	15	40,85	15	485,85
Вкупно	333	445	35	38,75	368	483,75

Инспекторатот работите од својата надлежност ги извршува и преку, *Одделението за физичка заштита на риболовни води*, работите од својата надлежност ги извршуваше преку рибочувари на државни риболовни води, кои ги чуваат државните риболовни води, и кои не се дадени на концесија за риби од бесправен риболов и риболовни кражби, кое е во Сектор за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларството, земјишната политика со поделско производство.

Сите активности се внесуваа во соодветни документи - прилози пропишани со интерната процедура, за работа на рибочуварите во (арх. бр. 01-549/1 од 18.06.2020 година). Рибочуварите се вклучени и во извршување на активностите на Координативното работно тело за контрола, надзор и следење на состојбата со риболовот и заштитата на рибите во Охридското Езеро, формирана со заклучок на Влада на Република Северна Македонија.

Во периодот јули - декември 2021 година од страна на рибочуварите се извршени вкупно 159 контроли на различни локации на езерата или на годишно ниво вкупно 223 контроли. За извршените контроли од страна на рибочуварите се составени записници, а за констатираните неправилности издадени потврди за одземени предмети, риболовни средства и риба и истите со целокупната документација се доставени до надлежен инспектор кој постапува по истите согласно Законот за рибарство и аквакултура.

	Контроли	Потврси за одземни предмети
јануари-јуни	64	8
јули-декември	159	1
Вкупно	223	9

Во периодот од 30.06.2021 година заклучно со 31.12.2021 година, од страна на Државниот инспекторат за земјоделство (надлежни државни инспектори за земјоделство и референти за физичка заштита на рибите, рибочувар на риболовни подрачја на Република Северна Македонија), во соодејство со МВР ПС за граничен надзор Охридско Езеро (Езерска полиција) вршеа координирани надзори на различни локации, а истите се спроведувани, како активности на Координативното работно тело за контрола, надзор и следење на состојбата со риболовот и заштитата на рибите во Охридското Езеро, формирана со заклучок на Влада на Република Северна. При вршење на контролите (координирани акции) со координативното тело и надлежни инспектори во периодот јули - декември 2021 година привремено се одземени предмети (риболовен алат и риби) и тоа: 64 мрежи во вкупна должина од 7430 метри со разни димензии на окца (мм); -риба разни видови: 572 парчиња и 11.5 кг (охридска белвица, грунец, клен) или вкупно за период јануари – декември 2021 година се одземени: 2 броја алат оски, 445 мрежи во вкупна должина од 25895 метри со разни димензии на окца (мм); -риба разни видови: 930 парчиња и 413 кг и 58 грама (охридска белвица, грунец, клен, писа, скобус, охридска пастрмка, мрена, преспански крап, скобал, караш), за кои согласно Закон за рибарство и аквакултура и Кривичниот законик, а во поглед на заштита и чување на државните риболовни води од бесправен риболов и риболовни кражби од страна на надлежните инспектори и службените лица на МВР ПС за граничен надзор се поведени соодветни прекршочни и кривични постапки.

Во II - второ полугодие од 2021 година:

Во II- то полугодие од 2021 година е извршено планирање за вкупно 18259 инспекциски надзори од кои: 921 редовни инспекциски надзори, 255 контролни и 17083 вонредни инспекциски надзори.

Во II- то полугодие од 2021 година **вкупно се извршени 25002 инспекциски надзори** и тоа: **17109 инспекциски надзори** од страна на државните инспектори за земјоделство и **7893 инспекциски надзори** од страна на државните фитосанитарни инспектори, за кои се составени записници, со одредени степени на сложеност, од кои: **866 редовни** инспекциски надзори, **23858 вонредни** и **278 контролни** инспекциски надзори.

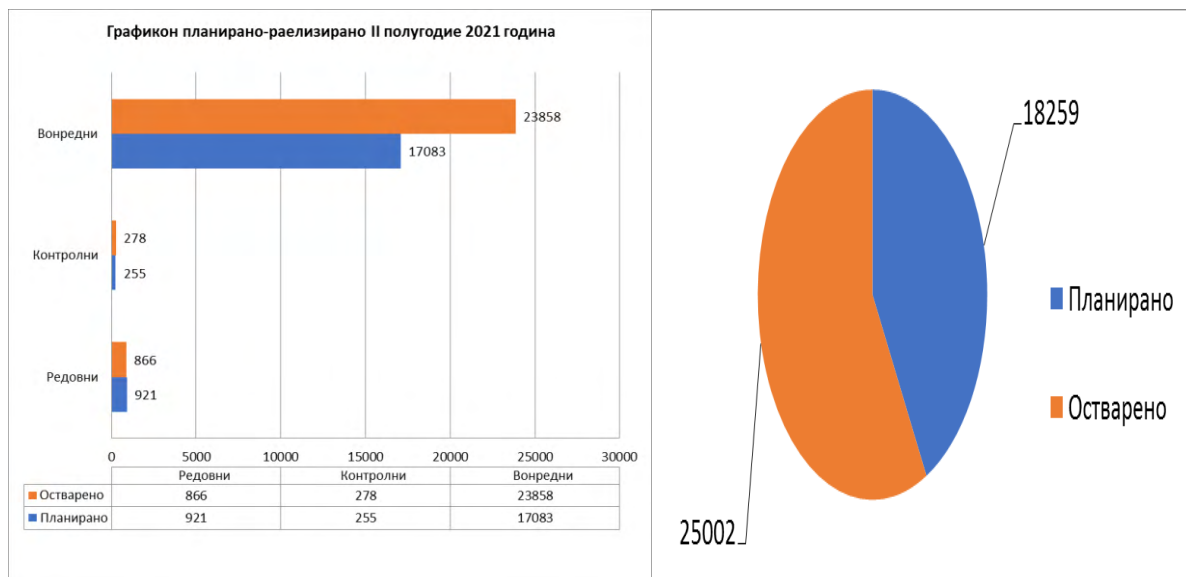
Од вкупно планирани 18259 инспекциски надзори во II- то полугодие од 2021 година извршени се 25002 инспекциски надзори или **реализацијата е 136,93%** со тоа степенот на реализација е надминат. Овој степен на реализација во I- то полугодие од 2021 година изнесуваше 126,21%, со тоа од вкупно планираниот број од 36475 инспекциски надзори во I и II полугодие, извршени се вкупно 47993 инспекциски надзори (редовни, контролни, вонредни) со тоа степен на реализација на годишно ниво, **изнесува 131,57%**.

	ид на надзор			купно надзори	купно неправилн		ид на надзор			купно надзори	купно неправилн	
	Редовен надзор	вонред надзор	Контрол надзор				Редовен надзор	вонред надзор	Контрол надзор			
План II полугодие 2021	921	17083	255	18259	288		1866	34151	458	36475	577	
Извршување II полугодие 2021	866	23858	278	25002	329		1767	45693	533	47993	702	
Разлика II полугодие 2021	-55	6775	23	6743	41		-99	11542	75	11518	125	
% на реализација на II полугодие	94,0282	139,659	109,02	136,93	114,236		& \$	94,6945	133,797	116,376	131,578	121,664

Во извештајниот период имаме намален степен на реализација кај редовните надзори (94,69%), а за сметка на тоа се укажа потреба за зголемување на бројот на вонредните (133,79%) и контролните (116,37%) инспекциски надзори, со тоа се постигна степенот на горенаведената реализацијата во извештајниот период, односно вкупната реализација на сите видови надзори изнесува 131,57%.

Графикон 3 Планирани и извршени инспекциски надзори во однос на вкупниот број на надзори

Дополнителна Табела 3 Преглед на планираните и остварени инспекциски надзори во II-полугодие за 2021 година

	Планирано	Остварено	%
Вкупно инспекциски надзори	18259	25002	136,92
Редовни	921	866	94,02
Контролни	255	278	109,01
Вонредни	17083	23858	139,65

- Редовни инспекциски надзори

Извршено беше планирање на вкупниот број на редовни инспекциски надзори според вид во II -полугодие за 2021 година, по региони и општини, при што планирани беа вкупно 921 редовните инспекциски надзори како минимум за секој инспектор за период и реализирани вкупно 866 редовни инспекциски надзори.

Степенот на реализација од 94,02 % за планираните редовните инспекциски надзори, се должи на донесените уредби за превентивните мерки кои ги донесе Владата на Република Северна Македонија за спречување на ширењето на вирусот КОВИД 19 и други причини односно поради користење на неплатен одмор во наведениот период и решенија за мирување на работно место (градоначалници), како и времено ангажирање на голем број на инспектори во Локални избори 2021 година во период од септември - декември 2021 година.

Степенот на рализирање на редовните инспекциски надзори од 95,34 % во прво со 94,02 % во второ полугодие или на годишно ниво 94,69% реализација.

- Вонредни инспекциски надзори

Најголем број од вонредните инспекциски надзори се извршени од областите кои припаѓаат на: Закон за здравјето на растенијата (5343), Закон за виното (7772) и Закон за квалитет на земјоделски производи (5076) или **вкупно 72,75 %** од вкупниот број надзори (18191) припаѓаат на овие три области.

Од планираните 17083 вонредни инспекциски надзори, вкупно се **извршени 23858 вонредни инспекциски надзори**, со тоа степенот на реализација на вонредните надзори е надминат со **реализација од 139.65 %**, со оглед да овие надзори невозможно е точно да бидат предвидени, бидејќи нивниот голем број е поврзан со издавање на сертификати, уверенија и мониторинг програми, согласно надлежноста во соодветните области.

Во поглед на донесениот годишен план за 2021 година степенот на реализирање на вонредните инспекциски надзори изнесува 127,92 % во прво и 139,65 % во второ полугодие или на годишно ниво има **133,79% реализација** на овој вид на надзори.

- Контролни инспекциски надзори

По спроведувањето на инспекцискиот надзор и во зависност од утврдената фактичка состојба, се применуваа конкретни инспекциски мерки (издавање решенија со опомена, наредба, забрана, издавање на прекршочни платни налози, поведување на прекршочни и кривични постапки и др.) во согласност со законите, и за таа цел **планирани се вкупно 255 контролни инспекциски надзори**, за што во извештајниот период, по изминување на рокот за отстранување на констатираните неправилностите и применетите инспекциски мерки, се **реализирани вкупно 278 контролни инспекциски надзори**. Степенот на **реализација е 109,01%**, и според бројот на изречени инспекциски мерки (вкупно 255 решенија), по кој следи контролен инспекциски надзор, сметаме дека овој број е соодветен на бројот на контролни инспекциски надзори.

Во поглед на донесениот годишен план за 2021 година степенот на реализирање на контролните инспекциски надзори изнесува 125,61 % во прво и 109,01 % во второ полугодие или годишна ниво има 116,37 % реализација.

- Инспекциски мерки (неправилности)

Бројот на донесени **инспекциски мерки изнесува 329** во овој период и во однос на планираните инспекциски надзори (18259) имаат учество од 1,8 %, а во однос на извршените (25002) има 1,31 % учество (*Графичкон 4 - Преглед на планирани инспекциски надзори во однос на донесени инспекциски мерки, и извршени надзори во однос на истите*). Извршена беше проценка за очекуваната состојба во областа на инспекциски надзор од аспект на ризиците за неприменување на прописите за секој инспекциски сектор одделно во Државниот инспекторат за земјоделство, при што беа лоцирани сензитивните точки по закони каде инспекторатот, при вршење на инспекциски надзор во II -полугодие за 2021 година требаше да обрне големо внимание.

За овој период, беа **предвидени 288** како минимален број на квантитативни цели (планирани откривања на неправилности по ризични области), иако од **досегашното искуство се покажа дека нивното планирање е неефикасно и во конкретниот случај тоа се докажа како такво и реализацијата на инспекциски мерки (329) е 114,23 %**, според видот на инспекциската мерка се издадени вкупно **(255) решение**, а останатите припаѓаат на издадени прекршочни **платни налози (41)**, **барања за сторен прекршок (29)**, како и **(4) кривични пријави**. Сметаме дека планирањето на неправилности пред се делува субјективно при изборот на областа на која ќе се акцентира инспекциската мерка и во најголем број на

случаеви предвидените откривања и претпоставените инспекциски мерки не се реализираат по дадениот план, односно најголем број на преземени инспекциски мерки произлегуваат од реализираните вонредните инспекциски надзори.

Во поглед на донесениот годишен план за 2021 година степенот на релизирање на планираните неправилности изнесува 129,063 % во прво и 114,23 % во второ полугодие **или на годишно планирано ниво нивната реализација изнесува 121,66 %**.

Во поглед на донесениот извештајниот период за 2020 година степенот на релизирање на планираните неправилности изнесуваше **55,06 %**, а во извештајниот период за 2021 година изнесува **121,66 %**, и според прикажаната реализација во наведените периоди се докажува и досегашното искуство дека нивното планирање е неефикасно, иако проценката беше извршена врз основа на стекнатата пракса при долгогодишното вршење на инспекциски надзор во минатото во областите за кои е надлежен инспекторатот, законската регулатива и сл. изворите на информации и податоци за идентификување настанување на ризичните области досега ги користеше врз основа на вршење на инспекциски надзор, претставки, пријави, дојави од правни и физички лица, бесплатниот телефонски број, информации од здруженија, медиуми, заклучоци на Влада на Република Северна Македонија, врз основа на добиените резултати од различни мониторинг програми, информации од други надлежни инспекторати и сл.

Графикон 4 Преглед на планирани инспекциски надзори во однос на донесени инспекциски мерки, и извршени надзори во однос на истите донесени мерки

Ако се земе во предвид Годишниот план за работа на Државниот инспекторат за земјоделство за 2021 година, во кој беа **испланирани вкупно 36475 инспекциски надзори**, а **извршени се вкупно 47993 инспекциски надзори** од страна на инспекторите во ДИЗ, во текот на годината дојде до намалување на планираните редовни, а за сметка на тоа се укажа потреба за зголемување на бројот од вонредните и контролни инспекциски надзори, со тоа дојде **до надминување на степенот на реализација и тој на годишно ниво изнесува, 131,57%** или по вид на надзор степенот на реализација е 94,69 % (редовени надзори), 133,79% (вонредни надзори) и 116,37 % (контролни надзори), додека степенот на реализацијата е 121,66 % на планираните неправилности.

Државни земјоделски инспектори и Државни фитосанитарни инспектори	Вид на надзор			Вкупно надзори
	Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор	
Вкупна % на реализација на I полугодие и II полугодие споредбено со Годишниот план 2021 година	94.6945	133.797	116.376	131.578

Табела 3 Преглед на вкупниот број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори според вид во полугоднето, по региони и општини (за вид Државен земјоделски инспектор и Државен фитосанитарен инспектор)

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
	Вардарски регион	111	7476	18	7605	25
1	Велес	21	224	2	247	5
2	Градско	7	766	2	775	2
3	Демир Капија	2	125	1	128	0
4	Кавадарци	25	4911	2	4938	1
5	Лозово	3	254	0	257	0
6	Неготино	18	557	2	577	5
7	Росоман	10	325	1	336	1
8	Свети Николе	24	296	8	328	11
9	Чашка	1	18	0	19	0
	Источен регион	158	2522	37	2717	43
10	Берово	16	102	1	119	3
11	Виница	15	174	3	192	3
12	Делчево	30	504	6	540	7
13	Зрновци	5	11	2	18	2
14	Карбинци	3	45	1	49	3
15	Кочани	18	295	7	320	5
16	Македонска Каменица	4	22	2	28	5
17	Пехчево	5	33	0	38	0
18	Пробиштип	18	134	5	157	6
19	Чешиново	10	137	6	153	7
20	Штип	34	1065	4	1103	2
	Југозападен регион	99	946	34	1079	36
21	Вевчани	0	11	0	11	0
22	Дебар	16	121	0	137	0
23	Дебарца	5	49	0	54	0
24	Кичево	15	68	3	86	1
25	Македонски Брод	6	15	4	25	2
26	Охрид	29	313	8	350	11
27	Пласница	0	0	0	0	0
28	Струга	27	342	19	388	22
29	Центар Жупа	1	27	0	28	0
	Југоисточен регион	70	2986	52	3108	64
30	Богданци	0	144	2	146	3
31	Босилово	9	512	0	521	0
32	Валандово	9	251	3	263	3
33	Василево	9	189	0	198	5
34	Гевгелија	4	686	15	705	21

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
35	Дојран	3	16	0	19	1
36	Конче	1	26	0	27	0
37	Ново Село	4	138	21	163	20
38	Радовиш	8	79	4	91	4
39	Струмица	23	945	7	975	7
	Пелагониски регион	103	2377	33	2513	36
40	Битола	25	825	3	853	7
41	Демир Хисар	4	56	1	61	2
42	Долнени	2	72	2	76	2
43	Кривогаштани	13	99	0	112	0
44	Крушево	4	188	3	195	0
45	Могила	1	32	3	36	4
46	Новаци	1	4	0	5	1
47	Прилеп	33	577	19	629	7
48	Ресен	20	524	2	546	13
	Полошки регион	52	840	5	897	7
49	Боговиње	3	36	0	39	0
50	Брвеница	4	89	1	94	1
51	Врапчиште	6	30	0	36	0
52	Гостивар	8	93	1	102	2
53	Желино	1	60	0	61	0
54	Јегуновце	3	112	1	116	1
55	Маврово и Ростуша	10	9	0	19	1
56	Теарце	3	33	1	37	1
57	Тетово	14	378	1	393	1
	Североисточен регион	96	2393	67	2556	85
58	Кратово	9	141	0	150	4
59	Крива Паланка	19	971	10	1000	13
60	Куманово	42	1137	57	1236	68
61	Липково	6	19	0	25	0
62	Ранковце	18	113	0	131	0
63	Старо Нагоричане	2	12	0	14	0
	Скопски регион	177	4318	32	4527	33
64	Аеродром	16	160	2	178	3
65	Арачиново	7	22	0	29	0
66	Бутел	9	341	1	351	0
67	Гази Баба	38	2111	9	2158	9
68	Ѓорче Петров	14	70	2	86	2
69	Зелениково	10	7	1	18	1
70	Илинден	12	295	1	308	4
71	Карпош	11	213	3	227	5
72	Кисела Вода	14	222	3	239	2
73	Петровец	10	210	0	220	0
74	Сарај	5	168	0	173	0

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
75	Сопиште	3	22	0	25	0
76	Студеничани	6	63	1	70	1
77	Центар	15	288	7	310	1
78	Чаир	2	13	0	15	0
79	Чучер-Сандево	5	112	2	119	5
80	Шуто Оризари	0	1	0	1	0
ВКУПНО		866	23858	278	25002	329

Инспектор по вид	Вид на надзор			Реализирани вкупно надзори	Реализирани неправилности	
	II полугодие 2021	Реализирани редовни надзори	Реализирани вонредни надзори			Реализирани контролни надзори
земјоделски	II полугодие 2021	565	16392	152	17109	204
фитосанитарен	II полугодие 2021	301	7466	126	7893	125
Вкупно	II полугодие 2021	866	23858	278	25002	329

Дополнителна Табела 4 Преглед на планиран вкупен број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори со степен на реализација според вид во полугодие (за вид Државен земјоделски инспектор и Државен фитосанитарен инспектор)

Државни земјоделски инспектори	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
	Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
План за 2021 година	1156	19736	339	21231	458
план месец 7,8,9,10,11,12-2021	575	9874	170	10619	229
реализација месец 7,8,9,10,11,12-2021	565	16392	152	17109	204
Разлика во II полугодие 2021 месец 7,8,9,10,11,12-2021	-10	6518	-18	6490	-25
I = = .	98,2609	166,012	89,4118	161,117	89,083

Државни фитосанитарни инспектори	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
	Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
План за 2021 година	710	14415	119	15244	119
план месец 7,8,9,10,11,12-2021	346	7209	85	7640	59
реализација месец 7,8,9,10,11,12-2021	301	7466	126	7893	125
Разлика во II полугодие 2021 месец 7,8,9,10,11,12-2021	-45	257	41	253	66
I = = .	86,9942	103,565	148,235	103,312	211,864

Државни земјоделски инспектори + Државни фитосанитарни инспектори	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
	Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
План II- полугодие -2021	921	17083	255	18259	288
Извршување II- полугодие -2021	866	23858	278	25002	329
Разлика II - полугодие -2021	-55	6775	23	6743	41
% на реализација на II полугодие	94,0282	139,659	109,02	136,93	114,236

I полугодие 2021 месец 1,2,3,4,5,6-2021						II полугодие 2021 месец 7,8,9,10,11,12-2021						I и II полугодие и Годишен план 2021					
	ид на надзор			купно надзори	купно неправилн		ид на надзор			купно надзори	купно неправилн		ид на надзор			купно надзори	купно неправилн
	Редовен надзор	онред надзор	Контрол надзор				Редовен надзор	онред надзор	Контрол надзор				Редовен надзор	онред надзор	Контрол надзор		
План за 2021 година	1156	19736	339	21231	458	План за 2021 година	1156	19736	339	21231	458	План за 2021 година	1156	19736	339	21231	458
план месец 1,2,3,4, ,6 2021	581	9862	169	10612	229	план месец ,8,9,10,11,12 2021	575	9874	170	10619	229	план I и II полугодие 2021	1156	19736	339	21231	458
реализација месец 1,2,3,4, ,6 2021	572	14462	152	15186	271	реализација месец ,8,9,10,11,12 2021	565	16392	152	17109	204	реализација I и II полугодие 2021	1137	30854	304	32295	475
Не реализирани месец 1,2,3,4, ,6 2021	-9	4600	-17	4574	42	Разлика во II полугодие 2021 месец ,8,9,10,11,12 2021	-10	6518	-18	6490	-25	Разлика во I и II полугодие до ГП 2021	-19	11118	-35	11064	17
Разлика (План ГП План I полугодие) за следното II полугодие	-575	-9874	-170	-10619	-229												
% на реализација на I полугодие	98,45095	146,644	89,9408	143,1021	118,341	I = = .	98,2609	166,012	89,4118	161,117	89,083	I	98,3564	156,334	89,6755	152,112	103,712
План за 2021 година	710	14415	119	15244	119	План за 2021 година	710	14415	119	15244	119	План за 2021 година	710	14415	119	15244	119
план месец 1,2,3,4, ,6 2021	364	7206	34	7604	60	план месец ,8,9,10,11,12 2021	346	7209	85	7640	59	план I и II полугодие 2021	710	14415	119	15244	119
реализација месец 1,2,3,4, ,6 2021	329	7373	103	7805	102	реализација месец ,8,9,10,11,12 2021	301	7466	126	7893	125	реализација I и II полугодие 2021	630	14839	229	15698	227
Не реализирани месец 1,2,3,4, ,6 2021	-35	167	69	201	42	Разлика во II полугодие 2021 месец ,8,9,10,11,12 2021	-45	257	41	253	66	Разлика во I и II полугодие до ГП 2021	-80	424	110	454	108
Разлика (План ГП План I полугодие) за следното II полугодие	-346	-7209	-85	-7640	-59												
% на реализација на I полугодие	90,38462	102,318	302,941	102,6433	170	I = = .	86,9942	103,565	148,235	103,312	211,864	I	88,7324	102,941	192,437	102,978	190,756
План I полугодие 2021	945	17068	203	18216	289	План II полугодие 2021	921	17083	255	18259	288	План I и II полугодие 2021	1866	34151	458	36475	577
Извршување I полугодие 2021	901	21835	255	22991	373	Извршување II полугодие 2021	866	23858	278	25002	329	Извршување I и II полугодие 2021	1767	45693	533	47993	702
Разлика I полугодие 2021	-44	4767	52	4775	84	Разлика II полугодие 2021	-55	6775	23	6743	41	Разлика I и II полугодие 2021	-99	11542	75	11518	125
% на реализација на I полугодие	95,34392	127,929	125,616	126,2132	129,066	% на реализација на II полугодие	94,0282	139,659	109,02	136,93	114,236	I = = .	94,6945	133,797	116,376	131,578	121,664

Дополнителна Табела 4-1 Преглед на планирани редовни инспекциски надзори со %-процент на застапеност според степен на ризик за II-полугодие, 2021 година по закони и реализација (за вид Државен земјоделски инспектор и Државен фитосанитарен инспектор)

Спроведените инспекциски надзори (**25002**) се извршени од вкупно **110 инспектори**, кои постојано или периодично вршеа инспекциски надзори во полугодieto, и при тоа како просечен број на записници по инспектор во полугодieto е добиена вредност од **227,3 записници**, или по инспектор во месец просечен број на записници **изнесува 37,88** додека на ден за просечен број на записници е добиена вредност од **1.8 по инспектор**.

Планирани од 01.07.2021 до 31.12.2021 година			Ивршени од 01.07.2021 до 31.12.2021 година			Просечен број на записници по инспектор	Просечен број на записници по месец на инспектор	Просечен број на записници на ден/по инспектор
Редовни	Контролни	Вонредни	Редовни	Контролни	Вонредни			
921	255	17083	866	278	23858	227,3	37,880	1,80

Вкупно

18259

25002

Дополнителен приказ на извештај за извршени фитосанитарни прегледи на граничен премини и место на натовар за I и II - полугодие и вкупно за 2021 година

Од страна на Државните фитосанитарни инспектори на 11 - единаесетте гранични премини и 10 - десет места на натовар во 2021 година извршени се вкупно 61.479 инспекциски контроли. Во I- то полугодие од 2021 година извршени се фитосанитарни прегледи на 25.937 пратки, а во II- тополугодие од 2021 година извршени се фитосанитарни прегледи на 22.163 пратки од земјоделски и шумски производи, дрвен материјал, семе и саден материјал при увоз, извоз, провоз (транзит) и реекспорт (табеларен приказ со прегледи за периодот од 01.01–31.12.2021 година).

Извештај за направени прегледи по гранични премини и места на натовар						
	I- полугодие 2021 година		II- полугодие 2021 година		ВКУПНО -2021 година	
вкупно производи	34.377		27.102		61.479	
производи при увоз	17.052		13.205		30.257	
производи при извоз	12.093		13.680		25.773	
производи при провоз/транзит	3.488		1.961		5.449	
производи при реекспорт	1.744		1.406		3.150	
видови на производи кои се изразени во единична мера (t), (m³) или (број)						
производи – во тежина (t)	468.786,996		432.842,815		901.629,811	
дрвен материјал - во количина (m³)	48.923,75		44.932,26		93.856,01	
саден материјал - во броја	9.169,353		5.543,667		14.713,020	
видови на ѓубрива при увоз	производи	во (t) / (l)	производи	во (t) / (l)	производи	во (t) / (l)
НПК	851	19.826,199	285	7.064,907	1136	26.891,106
КАН	145	3.498,903	36	877,212	181	4.376,115
Суперфосфат	3	51,433	2	49,262	5	100,695
Уреа	182	4.458,115	95	2.304,966	277	6.763,081
Амониум нитрат	398	11.247,629	96	3.913,224	494	15.160,853
МАП 12-52-0	7	158,110	37	920,920	44	1.079,030
Калиев хлорид	3	53,411	2	49,680	5	103,091
Фолијарни ѓубрива	7	87,297	8	154,009	15	241,306
Течни минерални ѓубрива	81	447,195	38	74,423	119	521,618
Органско ѓубриво	32	466,500	42	962,162	74	1.428,662
ФФПЗР при увоз	производи	во (t) / (l)	производи	во (t) / (l)	производи	во (t) / (l)
Инсектициди	63	200,105	20	96,306	83	296,411
Фунгициди	104	571,875	31	196,679	135	768,554
Хербициди	52	341,272	25	264,310	77	605,582
Акарициди	/	/	1	2,112	1	2,112

Извештај за увезени пратки на земјоделски производи за II- полугодие 2021 година преку ЕХИМ системот

	Опис	овошје	зеленчук	храна за животни	премикси	жита и ориз
Закон за квалитетот на земјоделски производи	ЕМ	кг	кг	кг	кг	кг
	Количина	31.544.962,95	15.847.644,52	57.385.414,00	6.053.248,00	45.769.444,00
	број на пратки	1287	1139	1657	294	448
	Опис	сончоглед	преработки	кафе	кикирики	
	ЕМ	кг	кг	кг	кг	
	Количина	1.588.023,00	3.106.350,00	1.554.553,00	1.865.229,00	
	број на пратки	41	311	98	83	
Закон за семенски и саден материјал на земјоделски растенија	Опис	семенски материјал	саден материјал	мицелиум		
	ЕМ	кг	броја	кг		
	Количина	3.589.345,00	3.372.500	0,00		
	број на пратки	200	130	0		
Закон за виното	Опис	вино	производи од винско грозје и алкохол	додатоци за вино		
	ЕМ	л	л	кг		
	Количина	98.050,00	766.750,00	11.991,00		
	број на пратки	132	270	9		
Закон за тутун и тутунски производи	Опис	тутун	тутунски производи			
	ЕМ	кг	броја			
	Количина	484.820,00	808.296,00			
	број на пратки	42,00	139			
Закон за државен инспекторат за земјоделство	Опис	цвеќе и декоративни производи				
	ЕМ	броја				
	Количина	1.937.158				
	број на пратки	193				
Закон за сточарство	Опис	репродуктивни животни и приплоден материјал				
	ЕМ	броја				
	Количина	476.076				
	број на пратки	33				
Закон за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата	Опис	ѓубрива				
	ЕМ	кг				
	Количина	19.894.893,00				
	број на пратки	758				

Дополнителна Табела 5 Преглед на планирани и реализирани надзори по вид за државен фитосанитарен инспектор и државен земјоделски инспектор за период јули - декември 2021 година

инспектор по вид	ид на надзор							Планирани купно надзори	Реализирани вкупно надзори	Планирани купно неправилности	Реализирани неправилности
	" "	Планирани Редовни надзори	Реализирани редовни надзори	Планирани онредни надзори	Реализирани вонредни надзори	Планирани Контролни надзори	Реализирани контролни надзори				
земјоделски	" "	575	565	9874	16392	170	152	10619	17109	229	204
фитосанитарен	" "	346	301	7209	7466	85	126	7640	7893	59	125
Вкупно	II полугодие 2021	921	866	17083	23858	255	278	18259	25002	288	329
% реализација	I=		94,02823		139,6593		109,0196		136,9297		114,2361

Дополнителна Табела 5-1 Преглед на планирани и реализирани надзори по вид за државен фитосанитарен инспектор и државен земјоделски инспектор за период јануари-јуни 2021 година

инспектор по вид	ид на надзор							Планирани купно надзори	Реализирани вкупно надзори	Планирани купно неправилности	Реализирани неправилности
	" "	Планирани Редовни надзори	Реализирани редовни надзори	Планирани онредни надзори	Реализирани вонредни надзори	Планирани Контролни надзори	Реализирани контролни надзори				
земјоделски	" "	581	572	9862	14462	169	152	10612	15186	229	271
фитосанитарен	" "	364	329	7206	7373	34	103	7604	7805	60	102
Вкупно	" "	945	901	17068	21835	203	255	18216	22991	289	373
% реализација	" "		95,34392		127,9295		125,6158		126,2132		129,0657

Дополнителна Табела 5-2 Преглед на планирани и реализирани надзори по вид за државен фитосанитарен инспектор и државен земјоделски инспектор за период јануари - декември 2021 година

инспектор по вид	ид на надзор							Планирани купно надзори	Реализирани вкупно надзори	Планирани купно неправилности	Реализирани неправилности
	купно I полугодие 2021 и II полугодие 2021	Планирани Редовни надзори	Реализирани редовни надзори	Планирани онредни надзори	Реализирани вонредни надзори	Планирани Контролни надзори	Реализирани контролни надзори				
земјоделски	купно I полугодие 2021 и II полугодие 2021	1156	1137	19736	30854	339	304	21231	32295	458	475
фитосанитарен	купно I полугодие 2021 и II полугодие 2021	710	630	14415	14839	119	229	15244	15698	119	227
Вкупно		1866	1767	34151	45693	458	533	36475	47993	577	702
% реализација	купно I полугодие 2021 и II полугодие 2021		94,69		133,80		116,38		131,58		121,66

Дополнителна Табела 6 Преглед на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид за периодот јули - декември 2021 година

Дополнителна Табела 7 Преглед на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид за периодот јануари - декември 2021 година, по закони во I и II полугодие и на годишно ниво

V. Обука на инспекторите и административните службеници

Вложувањето во човечките ресурси е најважната инвестиција за одржлив развој на компетентна администрација. Тоа претпоставува развој на соодветни знаења и вештини кај службениците, следење на современите текови во методите на работењето и примена на новините од информатичко - комуникациските технологии.

Со цел подобрувањето на изведбата на администрацијата и стручното усовршување на службениците, Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство до МИОА достави Годишна програма за обука на административните службеници. Планираните предлог обуки по сектори ги предложи раководителот на сектор, по претходна консултација со раководните структури во инспекторатот.

Инспекторите во Државниот инспекторат за земјоделство, имаат право и должност стручно да се оспособуваат за извршување на своите работи и работни задачи во согласност со донесениот, Годишен план за индивидуално стручно усовршување и обука на секој инспектор за 2021 година со архивски број 02-136/5 од 15.09.2020 година и пречистен текст на истата со архивски број 02-439/4 од 04.05.2021 година, **поради донесување на нов закон, како и измени во делокругот на надлежности утврдени согласно одредбите на материјалниот закон.**

Во II-второто полугодие, поради новонастанатата состојба со пандемијата од ковид-19, за краток временски период, обуките предвидени во годишниот план се реализирани преку бесплатната платформа за видео конференции „Zoom Meetings“, каде корисниците (инспекторите /државните службеници), имаа пристап до сите потребни функции за аудио и видео конференции за групна соработка, вклучувајќи: неограничен број на видео состаноци, приватни и групни разговори и онлајн поддршка.

Обуките беа изведувани од страна на именувани обучувачи од редот на административни службеници, вклучувајќи искусни инспектори од раководните нивоа, кои поседуваа соодветно искуство и знаење за модулот/темата на обука (опфатени беа вкупно 12 модул/тема од планирани 16 модул/тема за специјализирани обуки, како и други обуки за кои се укажа потреба). Генерички обуки на инспекторите, врз основа на донесената Годишна програма за генерички обуки на инспекторите за 2021 година со арх.бр. 01-712/2 од 10.09.2020 година, беа следени преку ЛМС платформа за електронско учење, која се реализираше преку методот на самоучење на кој платформа беа прикачени материјали. Од страна на вкупно 90 од 110 **државни инспектори** беа успешно завршени вкупно 286 обуки или 86,66% реализација, ако се земе минимумот од 3-три генерички обуки по инспектор (330).

Со цел подобрувањето на изведбата на администрацијата и стручното усовршување на службениците, Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство до МИОА достави Годишна програма за обука на административните службеници. Во текот на 2021 година реализирани се предлог обуките на административните службеници (41) и истите се стекнаа со вкупно 204 сертификат за 12 генерички обуки изведувани на платформата ЛМС по обезбеден пристап од страна на МИОА.

Кај сите 1019 учесници (инспектори и административни службеници) на вкупно 46 настани, дојде до надградување на основните компетенции и вештини особено кај инспекторите, со што се овозможи постигнување на високи перформанси и помош во нивниот професионален развој и се постигнаа стратешките основи.

Дополнителна Табела 8 Преглед на реализирани обуки на инспектори и административните службеници во Државниот инспекторат за земјоделство во периодот јули - декември 2021 година

Преглед на реализирани обуки на државни инспектори за земјоделство и фитосанитарни инспектори / административните службеници во Државниот инспекторат за земјоделство по сектори во периодот јули - декември 2021 година						
Реден број	Вкупен број на учесници	Вид на инспектор/ административен службеник	Назив на обуката	Вид на обука (генеричка/ специјализирана/ други)	Дата/платформа	Извор на финансирање/ организатор (институција или обучувач)
Сектор за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика						
1	53	административни службеници / фитосанитарни инспектори	1.3 - Закон за фитофармација (Начела, права, обврски и овластувања на инспекторитеи прекршочни одредби)	СпецОбк	26.07 и 27.07.2021/платформа ZOOM	ИПА проект „Подобрена имплементација на здравјето на животните, безбедност на храната и фитосанитарно законодавство и соодветните информатички системи“Dionyssis VLACHOS и AMALIA SERAFEIMIDOU, Билјана Талеска
2	53	фитосанитарни инспектори	Обука на инспектори на тема новиот Правилник за Листи на штетни организми, растенија, растителни производи и други објекти и предмети	СпецОбк	31.08.2021/платформа ZOOM	Билјана Талеска (ДИЗ) и Надица Церковска од Фитосанитарна Управа при МЗШВ
3	1	административен службеник	Контрола на здравје на растенија- Курс за за Идентификација и контрола при појава на штетни организми во земјоделството и хортикултурата	СпецОбк	09.09.2021-17.09.2021 ZOOM Virtual course	DG SANTE "Better training for safer food",
4	1	административен службеник	Надзор на здравјето на растенија- Сесија 2	СпецОбк	18.10.2021-22.10.2021 ZOOM Virtual course	DG SANTE "Better training for safer food",
5	53	фитосанитарни инспектори	Обука на инспектори за новите правила за увоз, односно примената на новиот Правилник за Листи на штетни организми, растенија, растителни производи и други објекти и предмети.	СпецОбк	21.10.2021/платформа ZOOM	Билјана Талеска (ДИЗ)

6	1	административен службеник	Better training for safer food : Training activities on PLANT HEALTH CONTROLS - course 1: EU PLANT QUARANTINE REGIME FOR IMPORTS	СпецОбк	25.10.-03.11.2021/платформа ZOOM Virtual course - Session 3	Funded by the "Better Training for Safer Food Initiative of European Union, project implemented by AENOR
7	37	фитосанитарни инспектори	Обука за новата надградба на ИТ ФИДИЗ системот	СпецОбк	28.10.2021/платформа ZOOM	Билјана Талеска и Kips Kom
8	1	фитосанитарен инспектор	Контрола на здравје на растенија - Курс за за Идентификација и контрола при појава на штетни организми во земјоделството и хортикултурата	СпецОбк	11.11.2021-19.11.2021 ZOOM Virtual course	DG SANTE "Better training for safer food",
9	1	фитосанитарен инспектор	Надзор на здравјето на растенија- Сесија 2	СпецОбк	05.12.2021-10.12.2021 ZOOM Virtual course	DG SANTE "Better training for safer food",
10	53	фитосанитарни инспектори	1.1 Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија	СпецОбк	10.12.2021/платформа ZOOM	Билјана Талеска (ДИЗ)
11	53	фитосанитарни инспектори	1.4 - Закон за здравјето на растенијата (Начела, права, обврски и овластувања на инспекторите прекршочни одредби)	СпецОбк	10.12.2021, 21.12.2021 и 28.12.2021 /платформа ZOOM	Експерт Shane Sela во соработка со IFC Programa на Svetska Banka, Билјана Талеска (ДИЗ)
12	2	административни службеници	Биотехнологијата како начин за обезбедување на храна	СпецОбк	13.12.2021 год	Проект на МЖСПП и ЕУ
вкупно	309		12			
Сектор за инспекциски надзор од областа нарибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларството, земјишната политика со поле делско производство						
1	17	државни инспектори за земјоделство	Модул 5 – Закон за земјоделското земјиште	СпецОбк	09.07.2021/платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач ХристинаТашевска)
2	1	инспектор без лиценца	Модул 5 – Закон за земјоделското земјиште	СпецОбк	09.07.2021/платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач ХристинаТашевска)
3	17	државни инспектори за земјоделство	Модул 6 – Закон за рибарство и аквакултура	СпецОбк	09.07.2021/платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач Гоце Петровски)
4	1	инспектор без лиценца	Модул 6 – Закон за рибарство и аквакултура	СпецОбк	09.07.2021/платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач Гоце Петровски)

5	17	државни инспектори за земјоделство	Модул 5 – Закон за земјоделското земјиште	СпецОбк	13.08.2021/платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач Христина Ташевска)
6	1	инспектор без лиценца	Модул 5 – Закон за земјоделското земјиште	СпецОбк	13.08.2021/платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач Христина Ташевска)
7	17	државни инспектори за земјоделство	Модул 8 – Закон за пасишта	СпецОбк	13.08.2021/платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач Христина Ташевска)
8	1	инспектор без лиценца	Модул 8 – Закон за пасишта	СпецОбк	13.08.2021/платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач Христина Ташевска)
9	17	државни инспектори за земјоделство	Модул 6 – Закон за рибарство и аквакултура	СпецОбк	13.08.2021/платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач Гоце Петровски)
10	1	инспектор без лиценца	Модул 6 – Закон за рибарство и аквакултура	СпецОбк	13.08.2021/платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач Гоце Петровски)
11	17	државни инспектори за земјоделство	Модул 7 – Закон за сточарството	СпецОбк	13.08.2021/платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач Гоце Петровски)
12	1	инспектор без лиценца	Модул 7 – Закон за сточарството	СпецОбк	13.08.2021/платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач Гоце Петровски)
13	16	државни инспектори за земјоделство	Модул 9 – Закон за контрола на опојни дроги и психотропни супстанции	СпецОбк	17.12.2021/платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач Христина Ташевска, Гоце Петровски)
14	1	инспектор без лиценца	Модул 9 – Закон за контрола на опојни дроги и психотропни супстанции	СпецОбк	17.12.2021/платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач Христина Ташевска, Гоце Петровски)
вкупно	125		7			
Сектор за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производи за заштита на растенија, квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, цвеќе, генетски модифицирани организми и вино со лозарство						
1	20	земјоделски инспектори	Модул 10-Закон за вино	СпецОбк	16.07.2021/платформа ZOOM	Други извори, обучувач од ДИЗ (М-р Јован Карчовски)
2	21	земјоделски инспектори	Модул 12 – Закон за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата	СпецОбк	26.11.2021/платформа ZOOM	Други извори, обучувач од ДИЗ (М-р Јован Карчовски)
3	2	земјоделски инспектори	1.Geographical indication in wine sector	Други	17.07.2021/платформа ZOOM	(одржана од ТАИЕХ)
вкупно	43		3			

Сектор за инспекциски надзор од областа наземјоделството и руралниот развој, органското производство, тутун и тутунските производи и квалитет на земјоделски производи						
Реден број	Вкупен број на учесници	Вид на инспектор/ административен службеник	Назив на обуката	Вид на обука (генеричка/специјализирана/други)	Дата/платформа	Извор на финансирање/ организатор (институција или обучувач)
1	20	државен инспектор за земјоделство	Модул 2 Измени по Закон за квалитет на земјоделски производи	СпецОбк	16.07.2021 /платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач Љупчо Трошански)
2	23	државен инспектор за земјоделство	Модул 4 Измени по Закон за органско земјоделско производство	СпецОбк	24.11.2021 /платформа ZOOM	Други извори, ДИЗ (обучувач Љупчо Трошански)
вкупно	43		2			
Преглед на реализирани Генерички обуки на државни инспектори во Државниот инспекторат за земјоделство во периодот јули-декември 2021 година						
Реден број	Вкупен број на учесници	Вид на инспектор/ земјоделски и фитосанитарен	Назив на обуката	Вид на обука (генеричка/специјализирана/други)	Дата/платформа	Извор на финансирање/ организатор (институција или обучувач)
1	83	државни инспектори	1.2 Инспекциски надзор	Ген.Обк	платформа ЛМС	ИС
2	84	државни инспектори	1.3 Начела и организација, постапки, одговорност и санкции	Ген.Обк	платформа ЛМС	ИС
3	78	државни инспектори	1.5 Канцелариско работење, архивско работење	Ген.Обк	платформа ЛМС	ИС
4	41	државни инспектори	2.1 Компјутерска обработка на текст и табеларни пресметки и 2.2 Компјутерска обработка и табеларни пресметки	Ген.Обк	платформа ЛМС	ИС
вкупно	286		4			
Преглед на реализирани обуки на административните службеници во Државниот инспекторат за земјоделство во периодот јули-декември 2021 година						
Реден број	Вкупен број на учесници	Административен службеник	Назив на обуката	Вид на обука (генеричка/специјализирана/други)	Дата/платформа	Извор на финансирање/ организатор (институција или обучувач)
1	28	административни службеници	Решавање на проблеми	Ген.Обк	платформа ЛМС	МИОА
2	25	административни службеници	Учење и развој	Ген.Обк	платформа ЛМС	МИОА
3	26	административни службеници	Комуникациски вештини	Ген.Обк	платформа ЛМС	МИОА

4	31	административни службеници	Постигнување на резултати	Ген.Обк	платформа ЛМС	МИОА
5	31	административни службеници	Работење со други	Ген.Обк	платформа ЛМС	МИОА
6	9	административни службеници	Стратеги и иновации	Ген.Обк	платформа ЛМС	МИОА
7	13	административни службеници	Управување и развој	Ген.Обк	платформа ЛМС	МИОА
8	5	административни службеници	Креирање и дефинирање на политики	Ген.Обк	платформа ЛМС	МИОА
9	14	административни службеници	Евалуација на програми и политики	Ген.Обк	платформа ЛМС	МИОА
10	9	административни службеници	Проценка на влијанието на регулативата	Ген.Обк	платформа ЛМС	МИОА
11	4	административни службеници	Менторство	Ген.Обк	платформа ЛМС	МИОА
12	9	административни службеници	Административно управување	Ген.Обк	платформа ЛМС	МИОА
13	1	административни службеници	Обука за модернизирано ИСУЧР	СпецОбк	online/zoom	Кернел Груп
14	1	административни службеници	Функционална анализа	СпецОбк	online/zoom	Кернел Груп
15	1	административни службеници	Обука за заштита на укажувачите	СпецОбк	online/zoom	Елена Готовска
16	1	административни службеници	„Промовирање на транспарентност и одговорност на јавната администрација“, за Заштита на укажувачи	Други	07.07.2021/online	Преку проектот финансиран од ЕУ
17	1	административни службеници	Користење на ВЕБ апликацијата за следење на спроведување на Националната стратегија за спречување на корупција и судирот на интереси 2021 -2025.	Други	02.12.2021/online	Преку проектот финансиран од ЕУ
18	4	административни службеници	Обележување на Меѓународниот ден за борба против корупцијата на кој беа преставени клучните активности и идните предизвици во борба против корупцијата, судирот на интереси и воспоставување на системот на интегритет.	Други	09.12.2021/online	претставници на законодавната и извршната власт, меѓународната заедница и граѓански активисти
Вкупно	213		18			
Вкупно сите сектори	1019		46			

Дополнителна Табела 8-1 Преглед на реализирани генерички обуки на инспектори во периодот јануари-декември 2021 година

Евалуација на обуки - Табела 8: Се оценуваат, како **многу корисни и успешни** за намената за која се организирани. Се постигнаа стратешки основи на политиките за управување, координација и развој на човечките ресурси со практични и релевантни показатели за расположливите професионални потенцијали, способности и можности во Државниот инспекторат за земјоделство, на соодветен начин дојде до јакнење и развивање преку обука и стручно усовршување на своите вработени, зајакнување на владеењето на правото.

Во соработка со Инспекцискиот совет, во IV четвртата сесија (септември- октомври 2021 година), номинираните обучувачи од Државниот инспекторат за земјоделство: д-р Мери Петреска и Силвана Трбогазова, одржаа обуки за Модул 1- Закон за инспекциски надзор (1- една) и Модул 3 - Законот за прекршоците (1- една) преку ЛМС системот за кандидатите за инспектори од IV четвртата сесија.

VI. Буџет и финансирање

Државниот инспекторат не располага со дополнителни средства.

Врз основа на Предлог Буџетот на Република Северна Македонија за 2021 година (Сл. Весник на Р.С.М бр. 307/2020 од 23.12.2020 година), ДИЗ располага со буџет во вкупен износ од 160.738.000,00 денари, од кои за:

Дополнителна Табела 9 Преглед на буџетот на ДИЗ за 2021 година

Категорија ставка (опис)	Вкупно расходи (денари)	Реализација I – полугодие (денари)	Реализација II – полугодие (денари)
плати и надоместоци	100,633,000.00	53,881,000.00	47.865.474,00
стоки и услуги	43,280,000.00	10,067,000.00	10.513.024,00
субвенции и трансфери	700,000.00	135,800.00	197.887,00
капитални расходи	16,125,000.00	2,389,000.00	6.477.540,00
Вкупно	160,738,000.00	66,472,800.00	65.053.925,00

VII. Меѓународна соработка

Инспекторатот во рамките на своето работење, со цел полесно приближување кон ЕУ соработува со внатрешните и надворешните институции кои ги покриваат областите кои ги третира, за што има склучено и меморандуми за соработка со голем број институции.

Државниот инспекторат за земјоделство со своето работење врши сложени, стручно оперативни и аналитички задачи и активности за поддршка на целокупниот процес на ЕУ интеграцијата и преговори за пристапување во делот на инспекторатот:

- Планира и координира реализација и мониторинг на НПАА во делот на инспекторатот и учествува во работни групи во НПАА на следните 3 поглавја
 1. Поглавје 11 - Земјоделство и рурален развој
 2. Поглавје 12 - Безбедност на храна ветеринарство и фитосанитарна политика
 3. Поглавје 13 - Рибарство

- Утврдува надлежности за ЕУ мерки во делот на Инспекторатот,
- Утврдува потреби на превод и ревизија на ЕУ акти и непосредно учествува при изготвување на извештај за прогрес на реализацијата на НПAA во делот на инспекторатот,
- Соработува со останати надворешни институции, ги следи и обработува прашањата што се поврзани со ЕУ интеграцијата,
- Дава мислења по нормативните акти со кои се регулираат прашањата сврзани со ЕУ правни акти,
- Учествува во работни групи за изработка на закони во процесот на апроксимација на ЕУ правни акти и дава стручен придонес во областа.

Фитосанитарната управа, орган во состав на МЗШВ, ја претставува Република Северна Македонија во меѓународните тела, органи и организации од областа на здравјето на растенијата и извршување на други задачи поврзани со здравјето на растенијата утврдени со закон, додека Секторот за инспекциски надзор од областа на фитосанитарна политика ги имплементира и спроведува меѓународните стандарди и фитосанитарни барања на државите.

Во таа насока и оваа година продолжува соработката помеѓу Федералната служба за ветеринарен и фитосанитарен надзор (Россельхознадзор) на Руската Федерација и Државниот инспекторат за земјоделство, согласно Меморандумот за соработка меѓу Федералната служба за ветеринарен и фитосанитарен надзор, соработката за оперативна комуникација во однос на аналогното архивско доставување на дневна основа до Россельхознадзор, преку кој се врши потврдување на авторизацијата на фитосанитарните сертификати издадени од фитосанитарните инспектори во Република Северна Македонија.

Во рамките на фитосанитарната област и во текот на оваа година продолжи интензивната соработка помеѓу земјите членки на ЦЕФТА, преку комбинирани активности (онлајн состаноци, како и одржување на работилници и состаноци со физичко присуство) во насока на намалување на административните бариери и олеснување на трговијата со свежо овошје и зеленчук меѓу земјите членки на ЦЕФТА.

Во рамките на иницијативата Отворен Балкан, потпишан е Договор за соработка во областа на ветеринарство, безбедност на храна и храна за животни и фитосанитарна област во Западен Балкан меѓу Владите на Република Северна Македонија, Србија и Албанија, во насока на олеснување на трговијата со растенија, храна и храна за животни меѓу наведените земји. Државниот инспекторат за земјоделство е еден од значајните чинители кои се вклучени во изготвување и имплементација на наведениот Договор.

VIII. Други активности на инспекциската служба

VIII.1. Начело на транспарентност и јавност

При вршење на работите Инспекторатот ги почитува начелата на транспарентност и јавност во согласност со закон. На барање на заинтересираните правни и физички лица Инспекторатот е должен да ги достави сите неопходни информации кои би можеле да им бидат од корист, а кои се однесуваат на општата безбедност на крајните корисници и ризикот по животот и здравјето на луѓето и животните, освен информациите за кои со закон не е дозволен пристап.

Објавена информација – ВЕСТИ на **20.07.2021 година** на веб страната на ДИЗ. Соопштение за јавност - Инспекциите за животна средина да го подобрат отчетот пред граѓаните Државните инспекторати со надлежности во животната средина го почитуваат само пропишаниот законски минимум за известување на јавноста и не овозможуваат доволно содржајни информации за нивната работа и за претставките поднесени од граѓаните. Ова го покажува проценката на транспарентноста и отчетноста на инспекторатите со надлежности во животната средина која ја направи ЦЕД Флорозон, во соработка со Институтот за комуникациски студии како дел од кампањата „Разбистри сè“.

Објавена информација - НАСТАНИ на **07.09.2021 година** на веб страната на ДИЗ. Државниот инспекторат за земјоделство присуствуваше на Манифестацијата за „Избор на најуспешни во областа на земјоделството“, во организација на здружението „Современо Земјоделство“. На настанот кој се одржа во Битола присуствуваше и директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, проф. д-р Зоран Шапуриќ

Објавена информација - АКТИВНОСТИ на **09.09.2021 година** на веб страната на ДИЗ. Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство Арјанит Хоџа, денеска во просториите на МЗШВ одржа состанок со лозарите од Неготино кои неодамна протестираа. На состанокот присуствуваа и директорот на Државниот инспекторатот за земјоделство Зоран Шапуриќ и градоначалникот на Неготино, Тони Делков.

Објавена информација - ВЕСТИ на **07.10.2021 година** на официјалната веб страната страна на ДИЗ. Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, Зоран Шапуриќ информира дека откупот на грозјето речиси заврши, со просечна цена на вранецот од 11, 8 денари за килограм, а смедеревката 10,2 денари за килограм грозје и додаде дека инспекторите во овие 45 дена се постојано на терен.

Објавена информација - АКТИВНОСТИ на **07.10.2021 година** на официјалната веб страната страна на ДИЗ. Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство Зоран Шапуриќ оствари работен состанок со директорката на Царинската управа Славица Кутиров.

Објавена информација - ВЕСТИ на **07.10.2021 година** на официјалната веб страната страна на ДИЗ. Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство Зоран Шапуриќ, заедно со заменик министерката за животна средина и просторно планирање Христина Оџаклиеска во текот на вчерашниот ден беше во теренска посета на опожарените земјоделски површини и пасишта во Кумановско, со претставници од Државниот инспекторат за животна средина.

Објавена информација - АКТИВНОСТИ на **17.10.2021 година** на официјалната веб страната страна на ДИЗ. Во Охрид, Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство Зоран Шапуриќ, заедно со вработените во Државниот инспекторат за земјоделство имаше повеќе работни состаноци со командирот на Езерската полиција при МВР, како и со претставници на Регионалниот центар за гранично управување запад при МВР .

Објавена информација - ВЕСТИ на **22.10.2021 година** на официјалната веб страната страна на ДИЗ. Годинава се откупени, заклучно со 20 ти октомври, 79,2 милиони килограми винско грозје. Сопствена берба на винариите изнесува вкупно 21,8 милиони килограми винско грозје, а извозот на винското грозје е 3, 4 милиони килограми. Севкупната количина изнесува 104,4 милиони килограми грозје, вели за весникот ВЕЧЕР директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, Зоран Шапуриќ.

Објавена информација - АКТИВНОСТИ на **15.11.2021 година** на официјалната веб страната страна на ДИЗ. Од 12 ти до 14 ноември во Ниш, Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, Зоран Шапуриќ учествуваше на работниот состанок во рамките

на иницијативата "Отворен Балкан" како дел од делегацијата на Република Северна Македонија со делегациите на Србија и Албанија.

Објавена информација - ВЕСТИ на **18.11.2021 година** на официјалната веб страната страна на ДИЗ. Согласно Законот за тутун, откупот на тутун започнува најдоцна до 15 декември. Според најавите на регистрираните откупувачи на тутун откупот на тутунот ќе отпочне помеѓу 5 ти и 10 декември, информира директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, Зоран Шапуриќ и изјави дека од осумте регистрирани откупувачи досега 5 откупувачи обезбедиле финансиски средства за откуп на договорените количини на тутун.

Објавена информација - ВЕСТИ на **07.12.2021 година** на официјалната веб страната страна на ДИЗ. Почна откупот на тутунот од годинашната реколта. До денеска се отворени 20 од 173 откупни пункта во државата. Пунктови отворија Прилепскиот тутунски комбинат, „Сокоџаб“ од Битола и „Алијанса“ од Кавадарци. Годинава се склучени договори за околу 22.200 тони тутун. Од осумте компании уште една деновиве треба да достави гаранција за исплата. За годинашнава реколта се потпишани договори за околу 22.300 тони тутун. Родот е квалитетен. Очекуваме добар тек на откупот, а инспекторатот секако ќе биде на терен да ја следи откупната кампања, изјави Шапуриќ.

Објавена информација - ВЕСТИ на **07.12.2021 година** на официјалната веб страната на ДИЗ. ИЗВЕСТУВАЊЕ - Државниот инспекторат за земјоделство направи надградба на постоечкиот Систем за Фитосанитарна инспекција каде ќе можете електронски да ги поднесувате Пријавите за фитосанитарна инспекција при увоз, извоз, ре-експорт и транзит, како и Барањата за издавање на фитосанитарен сертификат за извоз и ре-експорт. Овој систем ќе започне задолжително преку овој систем на веб страната на Државниот инспекторат за земјоделство на следниот да се применува од 20.12.2021 година и сите Пријави и Барања ќе може да ги поднесувате електронски исклучиво линк <https://diz.gov.mk/e-uslugi/fitosanitarni/>.

Објавена информација - ВЕСТИ на **16.12.2021 година** на официјалната веб страната страна на ДИЗ. Денеска официјално започна откупот на тутунот. Сите 8 откупувачи отворија 173 пункта. Откупени се 2050 тони по просечна цена од 181,6 денари за килограм тутун. Според Зоран Шапуриќ, директор на Државниот земјоделски инспекторат, динамиката е добра и просечната откупна цена е реална. Тутунот се откупува со добра динамика. Отворени се сите 173 пунктови во земјава и тутунот го купуваат 8 откупни претпријатија. Досега нема никакви проблеми. Конкретно до вчера се откупени 2050 тони по просечна цена од 181,6 денари. Денеска е и последниот рок или официјалниот старт на откупот и сите ги отворија пунктовете. Просечната цена полесно се зголемува. Само за пример, вчера се откупени 600 тони по цена од 185 денари. Инспекторатот е постојано на теренот и ја следи откупната кампања.

Преку проектот финансиран од ЕУ „Промовирање на транспарентност и одговорност на јавната администрација“, на 07.07.2021 година се одржа онлајн обука за Заштита на укажувачи.

На 13.07.2021 година, вработени од Државниот инспекторат за земјоделство земаа учество во онлајн прес конференцијата на кампањата за интегритет „Избери го вистинскиот правец“, чија цел е да се подигне јавната свест за спречување на корупцијата, како и правото за слободен пристап до информации од јавен карактер и заштита на укажувачите.

Државниот инспекторат за земјоделство во месец декември 2021 година, активно е вклучен во проектот за спроведување на студијата за мерење на времето на царинење на производите и стоките (Time Release Study), кој е финансиран од Меѓународната финансиска корпорација (International Finance Corporation/IFC) и координиран од Царинската управа.

На 02 декември 2021 година се одржа Обука за користење на ВЕБ апликацијата за следење на спроведување на Националната стратегија за спречување на корупција и судирот на интереси 2021 -2025.

По повод обележувањето на Меѓународниот ден за борба против корупцијата на 9-ти Декември, вработени од ДИЗ учествуваа на онлајн настан, на кој свое обраќања имаа претставници на законодавната и извршната власт, меѓународната заедница и граѓански активисти на кој беа преставени клучните активности и идните предизвици во борба против корупцијата, судирот на интереси и воспоставување на системот на интегритет.

Порталот за електронска комуникација (Е - Барање за извоз на вино) со Државниот инспекторат за земјоделство е наменет за сите правни и физички лица кои до сега остварувале писмена комуникација со Државниот инспекторат за земјоделство, или ќе имаат потреба во иднина. Е - Барање за извоз на вино е дополнителена апликација која, Државниот инспекторат за земјоделство ја става на располагање на сите надворешни корисници со цел да им овозможи да подигнуваат најразлични видови на барања за издавање на придружен документ за извоз на вино, производи од винско грозје и производи од вино кои се издаваат од страна на Државниот инспекторат за земјоделство во електронска форма од областа на Земјоделската инспекција.

Порталот за електронска комуникација (Е - Барање за издавање на уверение за квалитет) со Државниот инспекторат за земјоделство е наменет за сите правни и физички лица кои до сега остварувале писмена комуникација со Државниот инспекторат за земјоделство, или ќе имаат потреба во иднина. Е - Барање за издавање на уверение за квалитет е дополнителена апликација која, Државниот инспекторат за земјоделство ја става на располагање на сите надворешни корисници со цел да им овозможи да подигнуваат најразлични видови на барања за издавање на уверение за квалитет - сертификат/придружен документ за производот што се увезува, извезува или пушта во внатрешен промет, кои се издаваат од страна на Државниот инспекторат за земјоделство во електронска форма.

Како една од институциите кои се вклучени во граничното управување, Државниот инспекторат за земјоделство зема активно учество во проектот за изработка на потребните документи и спецификација за идниот National Single Window, едношалтерски систем за гранично управување, преку учество на повеќе интерни состаноци со консултантите од Светска Банка и KGH Customs Services, изработка на документи и преку учество на претставници од ДИЗ во Редовните состаноци на Управувачкиот Комитет и состаноци на Работната група.

Царинската управа на Република Северна Македонија е главен носител и координатор на активностите во овој проект, кој се реализира како компонента во рамките од Проектот за олеснување на трговијата и транспортот во Западен Балкан (Western Balkans Trade and Transport Facilitation Project - WBTTFP), финансиран со заем од Светската Банка. Во рамките на активностите за изработка на блупринт, завршена е анализата на законите, утврдени се анализите на тековната состојба и проблемите и изработка на новиот модел на NSW, препорачан е нов бизнис процесен модел, функционална и техничка архитектура, како и детална техничка спецификација за развој и имплементација на системот се изработени и се чека на нивно финално усвојување, со цел истите да бидат кроистени во идниот период за развој на наведениот систем.

Претставки и предлози и слободен пристап до информации

Државниот инспекторат за земјоделство согласно законската обврска чл 19 од Закон за постапување по претставки и предлози во соодветен образец ИПП (Сл. весник 02/09) доставува полугодишни 2 (две) информации до Министерство за информатичко општество за постапување по претставки и предлози (усмени, писмени и електронски), поднесени од страна на физички лица, правни лица, други лица и анонимни лица.

Во извештајниот период се доставени вкупно 113 (38 – усмени, 73 – писмени и 2 – електронски), поднесени од страна на вкупно 56 физички лица, 39 правни лица, 5 други лица и 13 анонимни лица. По сите претставки и предлози е постапено од страна на Државниот инспекторат за земјоделство.

Овој број во ИПП се пренесува и како податок кој го води архива во УПП, како и постапките во РЕГ 6 РИИ и ИП1, Но за нив не се обезбедува податок на централно ниво во институцијата, со цел нивно раздвојување и прецизирање на истите.

Исто така, дел од пријавите, иницијативи, барања по кои се постапува се евидентираат во соодветни образци кај секој инспектор кој постапува по истите (РЕГ 6 РИИ и ИП1), Но истите како податок на ниво на ДИЗ не се сублимирани поради непостоење на софтверско решение.

До Државниот инспекторат за земјоделство во извештајниот период (Јули - декември 2021 година) има поднесено 3 - три барања за информации од јавен карактер, на кои позитивно е одговорено или вкупно во 2021 година има поднесени 6-шест барања (прво и второ полугодие). Од страна на Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информациите од јавен карактер до Државниот инспекторат за земјоделство нема вложено, усвоено ниту една жалба и исто така нема ни одбиено или отфрлено ниту една жалба и нема ниту еден случај на молчење на Комисијата. Во овој период, исто така нема барања за поведување прекршочна постапка и изречени прекршочни санкции. Нема поведени управни спорови против конечна одлука на Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информациите од јавен карактер.

VIII.2. Односи со медиумите

Од страна на Државниот инспекторат за земјоделство во текот на 2021 година се одржани повеќе средби со институции (директори, градоначалници на општини, владини лица и др.) и граѓани со цел да им се помогне на граѓаните во остварување и заштита на нивните права од областа на земјоделството, редовно се одржуваа отворени средби на инспекторатот во повеќе населени места во државата. Воедно од страна на инспекторатот редовно беа доставувани соопштенија до медиумите и истите беа објавувани во дневните информативни изданија како и на повеќе интернет портали.

Државниот инспекторат за земјоделство на својата веб страна www.diz.gov.mk започнувајќи од 01.02.2018 година го стави на располагање порталот за електронска комуникација (Е - фитосанитарни барања/пријави) наменет за сите надворешни корисници со цел да им овозможи да подигнуваат најразлични видови на барања/пријави за издавање на фитосанитарен сертификат за извоз/реекспорт/пасош за растенија (замена на пасош на растенија) и фитосанитарен преглед на пратки растенија, растителни производи и други објекти и предмети, производи за заштита на растенија (*фитофармацевтски производи) и ѓубрива при увоз/транзит кои се издаваат од страна на Државниот инспекторат за земјоделство во електронска форма во областа на Фитосанитарната инспекциски.

Во рамките на работењето на Државниот инспекторат за земјоделство функционира и **EXIM системот - едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти**, (www.exim.gov.mk), проект на Владата на Република Северна Македонија, и истиот овозможува одобрување на поднесените барања за дозволи и издавање на дозволите од извршените контроли на пратките.

Од страна на Државниот инспекторат за земјоделство при спроведување на постапката за одобрување на барање за увоз се издава **лиценца 1005 - Потврда за извршен органолептички преглед и земени мостри при увоз на пратки од растително потекло и лиценца 1009** - Влезен документ за репродуктивни животни и приплоден материјал при увозна постапка.

Државниот инспекторат за земјоделство како институции од јавниот сектор податоците кои ги создаваат во остварувањето на своите надлежности во 2018 година започна да ги објавува во формат на отворени податоци организирани во посебни податочни сетови на порталот за отворени податоци <https://data.gov.mk/> на Владата на Република Северна Македонија.

Државниот инспекторат за земјоделство има плодна и многу важна соработка со здруженијата на земјоделците и истата продолжува со тоа што ги охрабри преку „Известување“ на 02.03.2018 година на веб страна, да ги пријават сознанија од теренот за неправилности (недозволена трговија со семенски и саден материјал, шверц на фитофармацевтски производи, незаконски увоз или трговија со земјоделски производи, неправилности при откупот на земјоделските производи и сл.) на бесплатниот телефонски број (0800 11 000) или на телефонскиот број 02/3121462 - Државен инспекторат за земјоделство.

Широката јавност мора да верува во реформите на самиот инспекциски ситем "Реформирани инспекции за поквалитетно работење". Затоа при секоја интеракција со било која целна група, целта е да се биде јасен во пренесување на следните пораки:

- Инспекторите/ Инспекторатот се посветени и одговорно работат да ги заштитат правата на граѓаните, бизнис секторот, како и почитување на правото.
- Инспекторите се транспарентни.
- Инспекторите имаат одговорност да постапуваат совесно.
- Реформите го подобрија секојдневното живеење на граѓаните, како и условите за работата на бизнис заедницата.

VIII.3. Интернет страница

Информации поврзани со и за работата на Државниот инспекторат за земјоделство во електронска форма на граѓаните им се достапни на страната (<http://diz.gov.mk>). Страната редовно се ажурира со податоци и информации во врска со работењето на Инспекциската служба.

Државен инспекторат за земјоделство, ја активира својата официјалната фејсбук страна на <https://www.facebook.com/profile.php?id=100011346702871>, на која граѓаните ќе можат да се информираат за тековното работење на Инспекторатот, преку отворена и конструктивна комуникација, да ги споделуваат своите коментари, идеи и прашања. Оваа страна има за цел навремено и транспарентно да ги информира граѓаните за активностите на Државен инспекторат за земјоделство и за корисните информации и услуги кои ги обезбедува институцијата за граѓаните.

VIII.4. Употреба и надградби на ИТ системите

Во втората половина на 2021 година финализирана е и започната со имплементација адаптивна надградба на „Главен информативен систем за гранична фитосанитарна инспекција“, односно развиен е ФИДИЗ системот, систем кој Државните фитосанитарни инспектори го користат за електронска евиденција на пратки од увоз, реекспорт, транзит и извоз. Со помош на оваа апликација, шпедитерите ќе може да ги пополнуваат Пријавите и Барањата по електронски пат, а податоците веднаш ќе бидат достапни за државните фитосанитарни инспектори и ќе бидат внесени во ФИДИЗ системот. На овој начин се постигна

намалување на времето потребно за спроведување на административните постапки на пратките од увоз, извоз, реекспорт и транзит.

Исто така, во рамките на ФИС (Фитосанитарен информативен систем) кој е воспоставен Министерството за земјоделство, шумарство, водостопанство - Фитосанитарна управа во текот на втората половина на 2021 година изготвен е модул за инспекциски контроли. Корисници на овој модул се вработените во Секторот за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика. Во рамките на овој модул фитосанитарните инспектори ќе бидат во можност да изготвуваат електронски записници, решенија, електронски да се пополнува РЕГ 6 РИИ, поголем дел од податоците од ИП 1 книгата, електронски да се зачувуваат скенирани копии од сите инспекциски акти и др., со што значително ќе се олесни работата на државните фитосанитарни инспектори. Во рамките на другите модули ќе бидат достапни сите регистри кои се водат од страна на Фитосанитарната управа, ќе се овозможи електронска размена на податоци меѓу чинителните во фитосанитарниот систем во државата.

VIII.5. Иновации во работењето, унапредување и воведување на интерни процедури во инспекциската служба

Стандардните оперативни процедури за работа на фитосанитарната инспекција се изготвени во соработка со Светска Банка, истите се преведени и одобрени, а извршени се и повеќе обуки на фитосанитарните инспектори во врска со нивната имплементација.

VIII.6. Соработка со други инспекциски служби и државни институции

Државниот инспекторат за земјоделство заради широкиот спектар на разнородни законски овластувања и надлежности при своето работење соработува со следните институции: Царинска управа на Република Северна Македонија, Министерство за внатрешни работи – МВР, Национален координативен центар за гранично управување – НКЦГУ, Агенција за храна и ветеринарство – АХВ, Централен регистар на Република Македонија, Управа за јавни приходи – УЈП, Државен инспекторат за животна средина и природа – ДИЖС, АВРМ-Агенција за вработување на Република Северна Македонија, Финансиска полиција и др.

Државниот инспекторат за земјоделство има потпишано меморандуми за соработка со Агенцијата за храна и ветеринарство, Царинската управа на Република Северна Македонија со Централен регистар, АВРМ и размената на податоци помеѓу овие институции е по потреба. Посебни пропишани методологии, заеднички системи кои ги поврзуваат во нивното работење во моментот нема, а кои се многу важни за понатамошното работење на Инспекциската служба.

Во текот на втората половина на 2021 година продолжи интензивната соработка со Царинската управа во однос на прилагодување на граничните контроли над растенијата, растителните производи и други предмети и објекти согласно новиот Правилникот за листи на штетни организми, растенија, растителни производи и други објекти и предмети („Службен весник на РСМ“ бр. 91/21), во рамки на која одржани се повеќе состаноци, размена на документи и упатства. Исто така, одржана е и обука на царинските службеници во однос на наведениот Правилник од страна на претставници од Државниот инспекторат за земјоделство и Фитосанитарната управа.

VIII.7. Соработка со бизнис заедницата и здруженија на потрошувачите

Државниот инспекторат за земјоделство согласно начелата од Законот за инспекциски надзор првенствено делува превентивно со својата функција и секогаш е отворен за соработка со голем број на земјоделски здруженија и невладини организации како Здруженијата на тутунопроизводителите, Федерација на фармери на Република Северна Македонија, Здруженија на оризопроизводители, Групаацијата на мелничко пекарската индустрија, Стопанската комора на Македонија, Здружение на лозаро производители и други.

Инспекторатот ќе продолжи да гради партнерски однос со бизнис заедницата и севкупна мисија на подобрување на работењето на бизнисите со предлог конструкција **"Инспекцијата го подобрува Вашето работење"** или **"Инспекторите работат во Ваша полза"**. Вработените во Инспекторатот, ќе имаат професионален пристап со високо ниво на исполнување на задачите со предлог конструкција **"Професионални инспектори за професионални бизниси и институции"**.

Со започнување на имплементација на новиот ФИДИЗ систем, одржана е обука од страна на претставници на Државниот инспекторат за земјоделство и ИТ компанијата која го развиваше системот на сите шпедиции кои се вклучени во процесот на увоз, извоз, реекспорт и транзит на растенија, растителни производи и други објекти и предмети, ѓубриња, биостимулатори, подобрувачи на својствата на почвата, фитофармацевтски производи

VIII.8. Соработка со образовни и научни институции

Државниот инспекторат за земјоделство е во континуирана соработка со образовните и научните институции од областа на земјоделството како Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, Земјоделски факултет во Штип, Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје и други.

VIII.9. Проекти

Со проектите финансирани од Светска Банка и ИПА, ќе се овозможи подобрување на системите за анализа на ризик како и проценка на ефективноста на работењето на инспекциските служби преку изработените: прирачници, протоколи, стандардни оперативни процедури. Приказ на тековни проекти:

- ИПА 2015 сервис проект „Подобрување на спроведувањето на законодавството за здравствена заштита на животните, безбедноста на храна и фитосанитарното законодавство и соодветните информативни системи“, беше финализиран во текот на јули 2021 година,
- „Global TFSP, The Global Trade Facilitation Support Program (TFSP)“, Светска банка соработката заврши во текот на декември 2021 година.

Во текот на втората половина на 2021 извршен е избор на земји партнери за Твининг проектот EuropeAid/172524/DD/ACT/MK „Подобрување на административните и оперативните капацитети на надлежните служби за заштита на растенијата“, во текот на декември 2021 година потпишан е договорот и истиот ќе започне со реализација во текот на февруари 2022 година, а еден од корисниците на техничката поддршка е и Државниот инспекторат за

земјоделство, преку Секторот за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика.

Државниот инспекторат за земјоделство учествува и во реализација на Студијата за мерење на времето на царинење на робата која се увезува, извезува или транзитира во земјата (Time Release Study +). Овој проект, односно студија е финансирана од меѓународната финансиска корпорација (International Finance Corporation - IFC).

IX. Заклучоци и препораки

Со примена на новиот концепт на инспекциски надзор преку планирање врз основа на процена на ризик и воедначено вршење на инспекцискиот надзор, се постигна поголема транспарентност, предвидливост и правна сигурност за субјектите на надзор.

Општата оценка на реализација на зацртаните програмски цели и задачи, е на **високо ниво на нивно исполнување, квалитетно, ефективно, ефикасно почитувањето на роковите, придонесот кон остварување на зацртаните цели и планови во поглед на годишната програма за работа на институцијата и покажа посветеноста и ангажираноста во планирањето и остварувањето на резултатите, работната етика и дисциплина** и покрај новонастанатата состојба во 2021 година.

Во II-второто полугодие, поради новонастанатата состојба со пандемијата од ковид-19, обуките беа изведувани од страна на именувани обучувачи, кои поседуваа соодветно искуство и знаење. Кај сите вкупно 1019 учесници (инспектори и административни службеници) присутни на 46 обуки, дојде до надградување на основните компетенции и вештини особено кај инспекторите, со што се овозможи постигнување на високи перформанси и помош во нивниот професионален развој и се постигнаа стратешките основи.

Државниот инспекторат за земјоделство, во извештајниот период, внимаваше да не се наруши редовното и нормалното функционирање на институцијата и динамиката на вршење на инспекциските надзори ја прилагоди на состојбата според ресурсите, почитувајќи ги превентивните мерки за заштита, кои ги носеше Владата на Република Северна Македонија за спречување на ширењето на вирусот КОВИД 19, а се со цел да се одговори на работните задачи и доследно и навремено спроведување на обврските на инспекторатот во врска со законите кои се во негова надлежност.

Препораки за решавање на проблемите со кои се соочува инспекциската служба и неможност за преземање на мерки по законите се следните:

- Управување со ризици
 - потреба за отпочнување на процес на воведување на меѓународниот стандард ISO 31000:2009 Управување со ризици принципи и насоки,
 - потреба од воспоставување на електронски систем за планирање на инспекциски надзори врз основа на проценка на ризик.
- Организација и раководење
 - Надлежности, - колизија меѓу сродни закони
 - Состојба со човечки ресурси - старосната граница на инспекторите и неможност за нови вработување за млади кадри.

- Инспекциски надзор
 - потребно е да се изврши целосна усогласеност, поедноставување и хармонизација на материјалните закони со Законот за инспекциски надзор и Законот за прекршоците,
 - употреба на листите за проверка при вршењето на инспекциски надзори со цел унифицирање на постапката,
 - започнување со работа и спроведување на дигиталната платформа „е-инспектор“ - електронскиот систем за инспекциски надзор, кој ќе нуди подобро планирање и менаџирање на ризикот на инспекцискиот надзор и подобрена ефикасност, транспарентност и одговорност во работата на инспекторите,
 - воспоставување на јасна законска и институционална рамка преку целосен и инклузивен процес на идентификација и промена на неефикасното и неконзистентното законодавство, како и судирот на надлежности во законите и прописите,
 - недоволни средства за водење на електронска архива,
 - недостаток на опрема за спроведување на инспекциски надзор (и покрај обезбедени финансиски средства, како последица на сложени процедури за јавна набавка неколку пати по ред не се успева да се набави истата),
 - дополнително надграден сопствен информатички систем за евиденција на пратки (увоз, извоз, реекспорт),
 - немање пристап до повеќе регистри кои се водат во МЗШВ, со посебен акцент на Фарм регистарот, а овој регистар е неопходен за утврдување на субјекти на инспекциски надзор за здравјето на растенијата, како и правилна употреба на фитофармацевтски производи,
 - непостоење на главна база на податоци за идентификување на недостатоци пред да се настапи на терен: податоци од регистрите на МЗШВ, Ц.Р, АВРСМ, надлежни институции (издадени решенија за работа од областа по која постапува инспекторот), дали претходела инспекциска мерка кај субјектот или прекршочна-кривична постапка, како и тоа дали претходно бил друг инспектор и што утврдил, како би можел следниот да постапи по друга одредба во законот со цел вклучување на субјектот во правниот систем,
 - воведување на еден систем база на податоци која ќе се полни тековно со потребните информации а со кои нема дополнително да се задолжува инспекторот да доставува извештаи и планови,
 - потреба за отпочнување на процес на воведување на меѓународниот стандард ISO 9001:2015 Системи за менаџмент со квалитет,
 - потреба за воспоставување на систем за електронска поделба на предмети (документ менаџмент систем – ДМС),
 - потреба од размена на искуства при постапување на инспекторите - работилници (во организацијата и меѓу институционално - со други инспекциски служби),
 - потреба за поголема автоматизација и синхронизација на обработката на податоците и анализата и
 - потреба од воспоставување на внатрешни стандардни оперативни процедури за унифицираност во работењето при преземање дејства и постапување.
- Обука на инспекторите и административните службеници.
 - За ефективно и ефикасно спроведување на промените кои произлегуваат од законите по кои постапуваат инспекторите, потребно е единствен систем за обуки и стручно усовршување на инспекторите, кој ќе се спроведуваат врз основа на соодветно развиена Стратегија, која ќе биде основа за развој на соодветни и структурирани програми за обука, кои ќе се спроведуваат континуирано, преку софтверско решение за е-обуки.

- Буџет и финансирање
 - Буџетско ограничување во однос на спроведување на годишниот план за стручно усовршување.
- Меѓународна соработка
 - Инспекторатот во рамките на своето работење, со цел полесно приближување кон ЕУ соработува со внатрешните и надворешните институции кои ги покриваат областите кои ги третира, за што има склучено и меморандуми за соработка со голем број институции.
- Други активности на инспекциската служба
 - Употреба и надградби на ИТ системите. Државниот инспекторат за земјоделство има потреба од софтверската апликација која треба да овозможи автоматизирање на деловните процеси и работните активности на инспекторите и да ги поврзе и обедини работните процеси од Државните инспектори за земјоделство и Државните фитосанитарни инспектори (граничната и внатрешната фитосанитарна инспекција) за да се оствари целина на ниво на Државниот инспекторат за земјоделство. Ова софтверската апликација треба да ги опфаќа сите деловни процеси кои се одвиваат во ДИЗ и да овозможи структурално да биде компатибилна со барањата на Инспекцискиот совет (РЕГ-6-РИИ), Законот за општа управна постапка, Уписникот за предметите од првостепена инспекциска постапка (ИП1) и други позитивни законски прописи. На тој начин ќе се овозможи комплетна поврзаност на процесите и активностите во рамките на ДИЗ и поедноставување, олеснување на работата на директните корисници, при евиденција на контролите и при изготвување на извештаи на сите нивоа.

Заложбата на Државниот инспекторат за земјоделство за навремено, квалитетно, ефикасно вршење на инспекциските надзори со цел почитување на законските прописи ќе продолжи.

Изработувач:

Изготвил: м-р Ирена Камењарска- раководител на одделение

Снежана Давчевска-советник

Контролирал: д-р Мери Петреска-раководител на одделение

Одобрил: Силвана Трбогазова-раководител на одделение

Приматели следните организациони единици во Инспекторатот:

- Сектор за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларството, земјишната политика со поделско производство;
- Сектор за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производи за заштита на растенија, квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, цвеќе, генетски модифицирани организми и вино со лозарство;
- Сектор за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој, органско производство, тутун и тутунски производи и квалитет на земјоделски производи;
- Сектор за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика;
- Сектор за проекти и административна поддршка на директорот;
- Сектор за логистика и техничка поддршка, правни работи, планирање и обработка на податоци и
- Одделение за управување со човечки ресурси

- Буџет и финансирање
 - Буџетско ограничување во однос на спроведување на годишниот план за стручно усовршување.
- Меѓународна соработка
 - Инспекторатот во рамките на своето работење, со цел полесно приближување кон ЕУ соработува со внатрешните и надворешните институции кои ги покриваат областите кои ги третира, за што има склучено и меморандуми за соработка со голем број институции.
- Други активности на инспекциската служба
 - Употреба и надградби на ИТ системите. Државниот инспекторат за земјоделство има потреба од софтверската апликација која треба да овозможи автоматизирање на деловните процеси и работните активности на инспекторите и да ги поврзе и обедини работните процеси од Државните инспектори за земјоделство и Државните фитосанитарни инспектори (граничната и внатрешната фитосанитарна инспекција) за да се оствари целина на ниво на Државниот инспекторат за земјоделство. Ова софтверската апликација треба да ги опфаќа сите деловни процеси кои се одвиваат во ДИЗ и да овозможи структурално да биде компатибилна со барањата на Инспекцискиот совет (РЕГ-6-РИИ), Законот за општа управна постапка, Уписникот за предметите од првостепена инспекциска постапка (ИП1) и други позитивни законски прописи. На тој начин ќе се овозможи комплетна поврзаност на процесите и активностите во рамките на ДИЗ и поедноставување, олеснување на работата на директните корисници, при евиденција на контролите и при изготвување на извештаи на сите нивоа.

Заложбата на Државниот инспекторат за земјоделство за навремено, квалитетно, ефикасно вршење на инспекциските надзори со цел почитување на законските прописи ќе продолжи.

Изработувач:

Изготвил: м-р Ирена Камењарска- раководител на одделение

Снежана Давчевска-советник

Контролирал: д-р Мери Петреска-раководител на одделение

Одобрил: Силвана Трбогазова-раководител на одделение

Приматели следните организациони единици во Инспекторатот:

- Сектор за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларството, земјишната политика со поледелско производство;
- Сектор за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производи за заштита на растенија, квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, цвеќе, генетски модифицирани организми и вино со лозарство;
- Сектор за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој, органско производство, тутун и тутунски производи и квалитет на земјоделски производи;
- Сектор за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика;
- Сектор за проекти и административна поддршка на директорот;
- Сектор за логистика и техничка поддршка, правни работи, планирање и обработка на податоци и
- Одделение за управување со човечки ресурси